

ماهنامه آموزشی، ترویجی

۲۹۳

سال بیست و ششم
مهر ماه ۱۴۰۱

گاو‌دار

شرکت تعاونی کشاورزان و دامپروران صنعتی وحدت اصفهان

ویژه‌نامه بیماری‌ها

CarproJect®

Carprofen 5%

Injectable solution

کارپروجکت

کارپروفن ۵%

محلول استریل تزریقی

موارد مصرف:

به عنوان یک ضدالتهاب، ضد تب و ضد درد در بیماری های التهابی مانند
ورم پستان حاد و بیماری های تنفسی به کار می رود.

موثر در درمان ورم پستان حاد
بدون دوره پرهیز از مصرف شیر

Ketomax plus®

Ketoprofen 15%

Injectable solution

کتوکسپلاس®

کتوپروفن ۱۵%

محلول استریل تزریقی

موارد مصرف: گاو:

- کاهش التهاب و درد مرتبط با زیمان، اختلالات اسکلتی عضلانی و لنگش
- کاهش تب در بیماری تنفسی گاوان (BRD)
- کاهش التهاب، تب و درد در ورم پستان بالینی حاد، در صورت لزوم همراه با آنتی بیوتیک

اسب:

- کاهش التهاب و درد در ارتباط با اختلالات مفصلی استخوانی و اسکلتی عضلانی (لنگش، لامیناگیتیس، استئوآرتربیت، سینتوویت، تاندینیت و غیره)
- کاهش درد و التهاب بعد از عمل جراحی
- کاهش درد احشایی به علت کولیک

Tylo max plus®

Tylosin 20% + Ketoprofen 6%

Injectable solution

تایلومکس پلاس®

تایلوزین ۲۰٪ + کتوپروفن ۶٪

محلول استریل تزریقی

موارد مصرف:

این محصول جهت کنترل عفونت های حساس به ماکرولیدها در گاو نظیر و ریو پستان حاد، متیریت، عفونت های تنفسی، گندیدگی سم و دیفتری گوساله ها مصرف می شود.

Ketotil plus®

Tilmicosin 30% + Ketoprofen 9%

Injectable solution

کتوتیل پلاس®

تیل مایکوزین ۳۰٪ + کتوپروفن ۹٪

محلول استریل تزریقی

موارد مصرف:

جهت درمان بیماری های تنفسی همراه با تب در گاوها ناشی از مانهیمیا همولیتیکا و میکروارگانیسم های حساس به تیل مایکوزین می باشد.

Pishgam
ANIMAL NUTRITION

پیشگام دام پرور پاها ز

سوپر استارتر آجیلی گوساله

- حفظ سلامتی و تقویت سیستم ایمنی گوساله‌های شیرخوار
- کاهش مرگ و میر گوساله‌ی شیرخوار
- افزایش اشتها و خوشخوراکی استارتر
- افزایش وزن روزانه بیشتر
- کاهش سن اولین زایش
- کاهش سن از شیرگیری

جو و ذرت پرک شده با حرارت و بخار

STEAM FLAKED

- افزایش قابلیت هضم ماده خشک ، NDF، پروتئین و نشاسته خوراک در کل دستگاه گوارش
- افزایش نشاسته در دسترس جمعیت میکروبی شکمبه
- کاهش نرخ بروز اسیدوز و افزایش میزان چربی شیر
- افزایش میزان تولید شیر تصحیح شده برای چربی
- کاهش دفع نشاسته از طریق مدفوع
- بهبود بازدهی خوارک

شرکت نخل زیتون آذران

بر پایه روغن پالم

سازمان اجتناب کنور

9001 : 2015

نخل زیتون آذران
Nakhl Zeitoon Azaran

اولین تولیدکننده پودر چربی خالص در ایران

نوآوری در تولید پودر چربی کلسیمی با نام

تجاری اکسترا با هدف بهبود عملکرد آبستنی

تنها کارخانه دارای پلنت تولید گاز هیدروژن

و عدم وابستگی به دیگر صنایع

تنها کارخانه با توانایی تولید انواع پودر چربی

بر پایه اسید چرب

تنها کارخانه با توانایی تولید انواع پودر چربی

با پروفایل درخواستی مصرفکننده

پشتیبانی فنی با تیم علمی و مهندسی

داشتن آزمایشگاه کاملاً مجهز و تعیین پروفایل

اسیدهای چرب با دستگاه گاز کروماتوگرام (GC)

NAKHL ZEITOON AZARAN

پودر چربی خالص پارس فت

پروفایل اسیدهای چرب خالص

۳۵ - ۴۵	اسید پالمتیک
۱۰ - ۱۵	اسید اولئیک (امگا ۹)
۳۵ - ۴۰	اسید استناریک
-	اسید لینولئیک (امگا ۶)
-	اسید لینولنیک (امگا ۳)

بسته بندی

کيسه های سه لایه کامپوزیت ۲۵ کیلو گرمی

پارس فت
PARS FAT

پودر چربی اکسترا پارس فت

پروفایل اسیدهای چرب اکسترا پارس فت

۳۵ - ۵۰	اسید پالمتیک
۳۰ - ۳۵	اسید اولئیک (امگا ۹)
۵ - ۱۰	اسید استناریک
۲۰ - ۲۵	اسید لینولئیک (امگا ۶)
۲ - ۵	اسید لینولنیک (امگا ۳)

بسته بندی

کيسه های سه لایه کامپوزیت ۲۵ کیلو گرمی

پارس فت
PARS FAT

پودر چربی کلسیمی پارس فت

پروفایل اسیدهای چرب کلسیمی دامی

۱۵ - ۲۰	اسید پالمتیک
۲۵ - ۳۰	اسید اولئیک (امگا ۹)
۸ - ۱۲	اسید استناریک
۴۰ - ۴۵	اسید لینولئیک (امگا ۶)
۲ - ۵	اسید لینولنیک (امگا ۳)

بسته بندی

کيسه های سه لایه کامپوزیت ۲۵ کیلو گرمی

پارس فت
PARS FAT

به زودی منتظر محصول جدید ما باشید ...

دفتر مرکزی: تهران، بلوار نلسون ماندلا (جردن)، خیابان طاهری، خیابان ایثار ۳

تلفن: ۰۲۱-۲۶۲۰۲۳۷۷ خیابان اطهر، پلاک ۳۴، واحد ۵

www.nakhlzeitoonazaran.com

info@nakhlzeitoonazaran.com

@parsfat1

شرکت دانش بنیان

نخل زیتون آذران
Nakhl Zeitoon Azaran

گروه دامپروری و کشاورزی نولان

Nolan AGRICULTURAL & LIVESTOCK GROUP

INTERMIX ÖZSAN TIRE

فیدرمیکسر های افقی و عمودی اینترمیکس ترکیه

- سیستم هیدرولیک مجزا از تراکتور
- شاسی دوبل و بسیار مقاوم
- انتقال نیرو به اوگرها از طریق جعبه دنده
- گیربکس خورشیدی و گیربکس کتابی
- بیل بارگیری عقب با قابلیت توزین خوراک
- ۱۲ ماه گارانتی و ۱۰ سال خدمات پس از فروش
- نوار نقاله تسمه ای با طول دلخواه مشتری
- دارای سکوی بازبینی خوراک با حفاظ ایمنی
- وجود درب اضافه جهت خروج خوراک در موقع اضطراری
- لاستیک پهن جهت کاهش تنش های واردہ به شاسی فیدر
- مجهز به دو شفت خروجی جهت تغییر دور چرخش اوگرها
- نمایشگر باسکول پیشرفته قابل برنامه ریزی برای ۳۰ جیره دام

تهران، بلوار افریقا، بالاتر از چهارراه جهان کودک، ساختمان نگین افريقا، پلاک ۸۸، طبقه ۱۱، واحد ۱۱۰۱

www.nolangroup.co

Info@nolangroup.co

۰۲۱-۸۸۶۷۳۳۶۳

nolan_group

گاودار

ماهنشمه آموزشی، ترویجی

شماره ۱۹۱

سال بیست و ششم
مهر ۱۴۰۱

صاحب امتیاز:

شرکت تعاونی کشاورزان و دامپروران صنعتی وحدت
مدیر مسئول: مهندس قاسمعلی حسن زاده

سردبیر: مهندس امید نکوزاده
مدیر اجرایی و ویراستار: لاله ملکی
مشاورین علمی: کمیته فنی
هیئت تحریریه: واحد آموزش

نشانی: اصفهان - خیابان جی، خیابان تالار،
بالاتر از مسجد روح الله، مجتمع وحدت،
کد پستی: ۴۹۵۱۱-۴۰۶-۷
تلفن و دورنوبیس: ۰۳۱ (۳۲۳۱۵۲۷۷) و ۰۲۱ (۳۲۳۱۵۴۰۶-۷)

www.majalegavdar.com

سخن سردبیر

خبر

۲

۳

تأثیر تنفس های مربوط به افزایش نرخ تراکم در گاوهای ...

مهندس مریم صفدریان

۱۰

بهبود تصمیم گیری در باره لنگش

مهندس احمد مشلو

۱۲

طراحی ساختمان به عنوان یک راهکار خنک سازی

مهندس عباس زال بیک

۱۵

گاوهای زمانی که زایمان می کنند تا زمانی که ...

مهندس آزاده سلیمانی

ویژه نامه بیماری ها

کاری از گروه آموزش شرکت تعاونی وحدت

۱۷

کتوز در گاوهای شیری: بیماری یا علائمی از وجود مشکلی دیگر

۱۹

ازدحام تراکم: تمایل و خواسته شما برای گاو مشکل ایجاد می کند

۲۱

چگونه مشکل زگیل مویی بهبود می یابد

۲۳

از خود و دیگران در برابر بیماری های دستگاه تنفسی محافظت کنید

۲۵

راهکاری در رابطه با کتوز برای مدیر گاوداری

۲۹

صدمه به لیپیدها بر تولید دام ها تأثیرگذار می باشد ...

۳۱

مشاوره

دکتر سمیه بازرگان

• نشریه گاودار از ارسال مقالات و مطالب تخصصی و علمی اساتید،

کارشناسان و دانشجویان محترم استقبال می نماید.

• مسئولیت مطالب چاپ شده صرفاً به عهده نویسنده و یا مترجم

می باشد.

• استفاده از مندرجات مجله با ذکر مأخذ بلا مانع است.

• نشریه گاودار در رد، پذیرش و اصلاح مقالات آزاد است.

سخن سردبیر

مهندس امید نکوزاده

اختصار پرداخته می شود. در محل ورودی واحد گاوداری، سالن شیردوشی و گوساله دانی باید حوضچه های بهداشتی حاوی مواد ضد عفونی وجود داشته باشد. مساحت این حوضچه ها در درب ورودی باید به اندازه ای باشند که چرخ کامیون به طور کامل در آن بچرخد و آغشته به مواد ضد عفونی شود. سایر حوضچه های بهداشتی باید به اندازه ای عمیق باشند که سم گاو را پوشش دهند. از آب آهک ۱۰ درصد و یا فرمالین ۴ درصد به عنوان ضد عفونی کننده در این حوضچه ها استفاده شود و حداقل هفته ای یک بار باید تعویض شوند. تخلیه بستر در واحدهای گاوداری باید حداقل روزانه یکبار انجام شود. محل انبار کردن کودها باید از دامداری فاصله داشته باشد و به منظور پیشگیری از تجمع حشرات روی آنها آهک ریخته شود. پس از تخلیه کامل بستر و صاف شدن سطح آن به کمک شعله افکن پشت تراکتوری در واحدهای بزرگ و شعله افکن دستی در واحدهای کوچک شعله افکنی صورت گیرد. مرحله نهایی ضد عفونی کردن بعد از تخلیه بستر و شعله افکنی، آهک پاشی می باشد. آهک ماده ای قلیایی است که می تواند شرایط زیست بسیاری از میکروب ها را نامساعد کند. برای این منظور می توان از پودر آهک (حدود نیم کیلو آهک برای یک متر مربع یا ۳۰ کیلوگرم آهک در ۱۰۰ لیتر آب) استفاده کرد. حتی المقدور هفته ای یک بار عمل آهک پاشی انجام شود. چنانچه دام یا تلیسه ای به دامداری وارد می شود، قبل از اضافه شدن به جایگاه گاوهای جهت پیش گیری از آلودگی احتمالی، در محل قرنطینه به مدت یک هفته تا ۱۰ روز نگه داری شود. دیوارها و کف جایگاه های گوساله دانی قبل از ورود گوساله باید شست و شو، شعله افکنی و آهک پاشی شود. بستر گوساله باید خشک و به طور مرتب تعویض شود. بعد از اتمام زایمان و خروج گاو و گوساله از زایشگاه باید تمام بستر تخلیه و کف و دیوارها ابتدا شسته، شعله افکنی و سپس آهک پاشی شود. همچنین بعد از اتمام دوشش، سالن شیردوشی و تجهیزات نیز باید شسته و ضد عفونی شوند. پیشگیری از بیماری موقتی داشته باشید.

بیماری یا به پارسی میانه «ویمای» به ناهنجاری در بدن یا روان می گویند که به علت ناراحتی، اختلال عملکرد یا تنفس در بیمار یا سایر افراد مرتبط با او ایجاد می شود. عامل ایجاد بیماری می تواند یک عامل بیرونی مانند باکتری، ویروس، انگل یا سوء تغذیه یا درونی مانند دیابت باشد. همچنین بیماری های می توانند مادرزادی یا زننده ای و یا به صورت های حاد و مزمن و واگیردار یا غیر واگیردار باشند. بیماری به عنوان یک وضعیت غیر طبیعی خاص بر ساختار عملکرد نظامی یا بخشی از پیکره یک جاندار تأثیر منفی می گذارد و همواره بلا فاصله ناشی از یک آسیب خارجی ظهور نمی کند.

اهمیت به سلامت دام ها از اصول اولیه دامداری است. هزینه های ناشی از بیماری های دام باعث می شود مبالغه هنگفتی برای صنعت کشاورزی در سراسر جهان صرف شود. این خسارات نه تنها به دلیل مرگ و میر، بلکه به دلیل کاهش نرخ تبدیل غذا، رشد ضعیف و هزینه و کار ناشی از درمان حاصل می شود. برای ایجاد روش های بهداشت دام و دامداری و نهایتاً روش های کنترل و درمان می توان از خسارات سنگین در این صنعت جلوگیری کرد. بیماری در دام ها اغلب از ترکیب دو یا چند علت ایجاد می شود که اولاً شامل عوامل غیر مستقیم یا مستعد کننده می باشند که ممکن است مقاومت حیوان را کاهش دهند و به عنوان عوامل تنفس شناخته می شوند. سرماخوردگی، تهویه نامناسب، شلوغی زیاد، عدم وجود فضای کافی برای تغذیه و نوشیدن آب، تجویز بیش از حد دارو، واکسیناسیون، حمل و نقل و شیردوشی نمونه هایی از عوامل تنفس را می باشند. دوماً عوامل مستقیم یا تعیین کننده ای هستند که باعث ایجاد بیماری واقعی می شوند. باکتری ها، ویروس ها، انگل ها، قارچ ها، کمبودهای مواد مغذی، سموم شیمیایی و عوامل ناشناخته در دسته دوم قرار می گیرند.

با توجه به این که رعایت موازین بهداشتی و پیشگیرانه خصوصاً در جایگاه و محوطه گاوداری بسیار حائز اهمیت می باشد و به طور چشمگیری بر عدم ابتلا به بیماری تأثیر دارند، به برخی از نکات اساسی و پایه در این زمینه به

أخبار

را اجرا کند، بدین منظور با مدیریت جهادی که در وزارت جهاد وجود دارد، مسئولان امر تلاش می کنند که مجری قانون باشند. بنابر گفته قربانی، گرچه تا پایان سال تمامی فرآیند و زیر مجموعه وزارت‌خانه ها باید به درگاه خدمات هوشمند دولت متصل شوند، اما پیش بینی می شود که خیلی زودتر این امر در وزارت جهاد اتفاق بیفتد چراکه همه چیز تنظیم است. تنها یک سری اتصالات با پنجره واحد باید چک شود تا با رفع تداخلات اتصال برقرار شود.

گفتنی است، طبق آمار اعلامی وزارت جهاد، کلیه خدمات امور اراضی، ستاد و وزارت‌خانه، سازمان جنگل ها، سازمان چای، سازمان امور عشاير و سازمان شیلات و صندوق بیمه محصولات کشاورزی به طور کامل به درگاه خدمات هوشمند متصل شدند.

رشد ۴/۳ درصدی ارزش افزوده بخش کشاورزی با اتخاذ سیاست های حمایتی مناسب یک سال گذشته

وزیر جهاد کشاورزی گفت: رشد ۴/۳ درصدی ارزش افزوده بخش کشاورزی در بهار سال ۱۴۰۱ نسبت به مدت مشابه سال گذشته که ناشی از اتخاذ سیاست های حمایتی مناسب، پایداری تولید و ارتقاء بهره وری در یک سال گذشته بوده نشان دهنده آن است که بخش کشاورزی می تواند محور توسعه کشور باشد.

به گزارش خبرنگار ایانا، سیدجواد ساداتی نژاد، وزیر جهاد کشاورزی در جلسه قرارگاه دیپلماسی غذایی وزارت جهاد کشاورزی بر ظرفیت های فراوان بخش کشاورزی در توسعه صادرات غیرنفتی تأکید کرد.

وی افزود: در زمینه تولید محصولات باگی، گلخانه ای، دامی و ... دارای ظرفیت های منحصر به فرد و جایگاه مناسبی

اتصال وزارت جهاد کشاورزی به پنجره ملی خدمات هوشمند

معاون وزیر جهاد کشاورزی گفت: وزرات جهاد کشاورزی تا پایان شهریور بیش از ۲ برابر تکلیف قانونی به پنجره خدمات هوشمند متصل شده است.

به گزارش ایانا، محمد قربانی معاون برنامه ریزی و امور اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی اظهار کرد: بنابر بند (و) تبصره ۷ در قانون بودجه تکلیف شده که تا پایان شهریور حداقل ۳۰ درصد از خدمات پرکاربرد دستگاه ها به پنجره واحد هوشمند دولت وصل شوند، هم اکنون وزارت جهاد بیش از تکلیف قانونی عمل کرده است.

به گفته وی، بنابر تکلیف قانونی وزارت جهاد کشاورزی، ۱۶ خدمت سامانه امور اراضی، ۲۷۰ خدمت ستاد و وزارت‌خانه، ۱۵۰ خدمت سامانه دامپزشکی، ۲۹ خدمت سازمان جنگل ها، ۱۴ خدمت سازمان چای، ۲ خدمت سازمان امور عشاير و همچنین سازمان شیلات و صندوق بیمه محصولات کشاورزی به درگاه خدمات هوشمند متصل شدند.

قربانی گفت: طبق آمار تاکنون ۶۵ تا ۷۰ درصد فرآیندهای زیر مجموعه این وزارت‌خانه به پنجره ملی خدمات هوشمند متصل شدند که بر این اساس بیش از ۲ برابر تکلیف قانونی تا پایان شهریور اتصال برقرار کردیم.

معاون وزیر جهاد کشاورزی افزود: سازمان تعاون روستایی در مجموع یک خدمت دارد که هنوز به سامانه خدمات هوشمند متصل نشده است، پشتیبانی امور دام طبق قانون به سبب برخی از موارد محظمانه می تواند متصل نشود.

معاون برنامه ریزی و امور اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی همیشه در حال تلاش است که قانون حتی قوانین مغفول مانده

دییر انجمن صنفی کارفرمایان گاوداران ایران همچنین گفت: دامداران صنعتی نتوانسته اند از تسهیلات بانکی سرمایه در گردد استفاده کنند در حالی که قیمت خرید نهاده های آنها نیز چند برابر شده؛ در نتیجه باعث شده است برخی دامداران نتوانند برای خرید این محصولات اقدام کنند.

رشد ۱۳/۵ درصدی تولید غلات ایران براساس آمار فائو

ایران چهاردهمین تولیدکننده بزرگ گندم دنیا شد. آمارهای فائو نشان می دهد تولید غلات ایران در سال ۲۰۲۲ با رشد ۱۳/۵ درصدی به ۲۰/۳ میلیون تن رسیده و ایران چهاردهمین تولیدکننده بزرگ گندم جهان در این سال شده است. به گزارش اینا و به نقل از فائو، سازمان جهانی خوارو بار و کشاورزی ملل متحد (فائو) در جدیدترین گزارش خود موسوم به دورنمای محصولات و وضعیت غذایی از رشد ۱۳/۵ درصدی تولید غلات ایران در سال ۲۰۲۲ خبرداده است.

براساس این گزارش تولید غلات ایران از ۱۷/۹ میلیون تن در سال ۲۰۲۱ به ۲۰/۳ میلیون تن در سال ۲۰۲۲ رسیده که حاکی از افزایش ۲/۴ میلیون تنی تولید غلات ایران در این سال است.

رشد ۱۳/۵ درصدی تولید غلات ایران طی سال ۲۰۲۲ در حالی است که این نهاد بین المللی کاهش ۱/۴ درصدی تولید غلات دنیا در این سال را برآورد کرده است.

فائو همچنین تولید گندم ایران در سال جاری را ۱۳ میلیون تن اعلام کرده است. ایران در سال پیش از آن ۱۰/۴ میلیون تن گندم تولید کرده بود که بر این اساس در سال ۲/۶، ۲۰۲۲ میلیون تن گندم بیشتر از سال قبل تولید کرده است. این گزارش نخایر غلات ایران در پایان سال ۲۰/۲۱ را ۱۱/۵ میلیون تن اعلام کرد و پیش بینی کرده است این رقم در پایان سال ۲۰/۲۲ به ۱۲/۸ میلیون تن بررسد که ۱۱ درصد نسبت به سال قبل رشد خواهد داشت.

آمارهای فائو نشان می دهد ایران چهاردهمین تولیدکننده بزرگ گندم جهان در سال ۲۰۲۲ بوده است. چین با تولید ۱۳۸/۴ میلیون تنی به عنوان بزرگ ترین تولیدکننده گندم در جهان شناخته شده و اتحادیه اروپا با تولید ۱۲/۲ میلیون تن و هند با تولید ۱۰/۶ میلیون تن به ترتیب در رتبه های دوم و سوم از این نظر قرار داشته اند. کشورهای روسیه با ۸/۶ میلیون تن، آمریکا با ۴/۸ میلیون تن، کانادا با ۳/۴ میلیون تن، استرالیا با ۲۰/۳ میلیون تن، پاکستان با ۲۶/۱ میلیون تن، اوکراین با ۲۰ میلیون تن، آرژانتین با ۱۹/۵۱ میلیون تن، ترکیه با ۱۹/۵ میلیون تن، انگلیس با ۱۴/۳ میلیون تن و قرقیزستان با ۱۳/۲ میلیون تن به ترتیب رتبه های چهارم تا سیزدهم از این نظر را به خود اختصاص داده اند.

هستیم. در همین راستا از صادرکنندگان بخش کشاورزی حمایت های ویژه ای خواهیم کرد. وزیر جهاد کشاورزی تصريح کرد: در زینه تولید و صادرات محصولات کشاورزی نیازمند برنامه ریزی و اقدامات جهادی هستیم که خوشبختانه در دستور کار وزارت خانه قرار دارد. ساداتی نژاد با اشاره به رشد ارزش افزوده بخش کشاورزی در سال ۱۴۰۱ گفت: رشد ۴/۳ درصدی ارزش افزوده بخش کشاورزی در بهار سال ۱۴۰۱ نسبت به مدت مشابه سال گذشته که ناشی از اتخاذ سیاست های حمایتی مناسب، پایداری تولید و ارتقاء بهره وری در یک سال گذشته بوده نشان دهنده آن است که بخش کشاورزی می تواند محور توسعه کشور باشد. وزیر جهاد کشاورزی در پایان تصريح کرد: با تمام توان در مسیر ارتقاء بهره وری در بخش کشاورزی، کاهش ضایعات، ارتقاء ارزش افزوده و افزایش تولید بخش کشاورزی حرکت خواهیم کرد.

قیمت نهاده های دامی به زیر نرخ مصوب رسید

دییر انجمن صنفی کارفرمایان گاوداران ایران گفت: قیمت انواع نهاده های دامی در بازار آزاد و حتی برخی فروشندهای در بازارگاه به زیر قیمت مصوب خود رسید و این کاهش قیمت ادامه دارد. علی آقا بابایی دییر انجمن صنفی کارفرمایان گاوداران ایران در گفتگو با خبرنگار اقتصادی خبرگزاری تسنیم اظهار داشت: در حالی که قیمت مصوب جو و ذرت دامی ۱۱ هزار و ۳۰۰ و حدود ۱۷ هزار تومان کنجاله سویا تعیین شده اما قیمت این محصولات در بازار ارزان تر است.

وی افزود: در حال حاضر هر کیلوگرم ذرت و جو در بازار ۱۰ هزار و ۵۰۰ تومان و کنجاله سویا ۱۵ هزار و ۱۶۵۰ تا ۱۶ هزار تومان به فروش می رسد و این امکان وجود دارد که قیمت نهاده های همچنان کاهش یابد.

دییر انجمن صنفی کارفرمایان گاوداران ایران ادامه داد: این کاهش قیمت نهاده های روی قیمت تمام شده شیر نیز تأثیرگذار است و باید محصولات لبنی به قیمتی به دست مردم بررسد که بتوانند خریداری کنند.

وی تصريح کرد: در حال حاضر بسیاری از دامداران بزرگ نهاده های دامی را از بازار آزاد تهیه می کنند و حتی در خود سامانه بازارگاه برخی وارد کنندگان قیمت نهاده های را کاهش داده اند. آقا بابایی گفت: در صورتی که دولت بازار نهاده های را رها کرده و تنها بر آن نظارت کنند عرضه و تقاضا خود باعث تعادل قیمت های شود.

وی اظهار داشت: در مواردی نیز واردگنندگان با هزینه های پیش بینی نشده ای در واردات مواده می شوند که قیمت نهاده های را بالامی برد.

تأثیر تنش های مربوط به افزایش نرخ تراکم در گاوها شیری

ترجمه: مهندس مریم صدریان - کارشناس ارشد علوم دامی

توسط سازمان نظارت بر بهداشت دام های بومی آمریکا بیان کرد که $30/4$ درصد از پرورش دهنگان ایالات متحده گاوها خود را در نرخ تراکم بیشتر یا برابر با 110 درصد و بیش از 57 درصد از آنها به طور کلی گاوها را در تراکم بالا نگهداری می کنند. علیرغم نگرانی های موجود در مورد آسایش و راحتی گاو، هنوز هم تعداد گله هایی با نرخ تراکم مساوی یا بیش از 110 درصد، در حال افزایش است. از طرفی در یک مطالعه در سال 2012 ثابت شد که تراکم بالا روی بیش از 60 درصد گاوها در شمال شرقی ایالات متحده و Charlton کانادا تأثیر منفی داشته است ولی در همین راستا و همکاران در تحقیقی اعلام کردند که 60 درصد گله ها در کانادا در نرخ تراکم کمتر یا مساوی 100 درصد نگهداری می شوند و تنها 7 درصد از آنها در نرخ تراکم بیش از 120 درصد نگهداری می شوند. این تناقض نشان می دهد که تعریف تراکم ممکن است با فصل، محیط نگهداری و اقلیم منطقه بسیار متفاوت باشد.

تراکم بیش از حد، توانایی گاو را در تنظیم زمان کافی برای دراز کشیدن، خوارک خوردن و بروز رفتارهای اجتماعی

افزایش نرخ تراکم یک روش مدیریتی رایج برای ارتقاء تولید و سود آوری در مزارع گاو شیری است. تراکم بیش از حد در فری استال ها رامی توان با در نظر گرفتن تعداد بیش از یک گاو برای هر فری استال و یا فراهم کردن کمتر از $0/6$ متر فضای آخرور برای هر گاو تعريف نمود و نرخ تراکم تحت تأثیر می تواند تعییه یک فری استال به ازاء هر گاو و در نظر گرفتن فضای آخرور استاندارد تعريف شود. افزایش تراکم تحت تأثیر فاکتورهای مختلف محیطی و مدیریتی نیز قرار می گیرد. این مرحله شیردهی، تنظیم جیره و عوامل محیطی می باشند. در جایگاه های باز با بستر کمپوستی، کل فضای مورد نیاز برای دراز کشیدن و آخرور باید محاسبه شود. تراکم بیش از حد جایگاه پتانسیل گاو در تنظیم صرف زمان برای انجام فعالیت های ضروری مربوط به نگهداری، تولید شیر و تولید مثل را کاهش می دهد.

تراکم های بیش از 100 درصد، برای پاسخ به افزایش تقاضای شیر و گوشت، (به صورتی سودآور و پربازد) به امری رایج در صنعت تبدیل شده است. داده های جمع آوری شده

استدلال برای داشتن جایگاه های پر تراکم

سودآوری تولیدکننده‌ها احتمالاً دلیل اصلی بسیاری از تصمیمات مدیریتی آنها است و تعیین نرخ تراکم یکی از تصمیماتی است که به شدت تحت تأثیر ملاحظات اقتصادی است. De Vries و همکاران گزارش کردند که تراکم بین ۱۱۰ تا ۱۵۰ درصد، زمانی که شاخص درآمد پس از کسر هزینه خوارک (IOFC)، مثبت است، می‌تواند سودآورتر باشد ولی هنگامی که افت تولید شیر بیش از یک کیلوگرم برای هر گاو در روز و قیمت شیر به ازای هر کیلوگرم، $0.05/\text{دلار}$ است، سود به میزان 8 دلار به ازاء هر استال در سال کاهش می‌یابد. تنوع قیمت شیر غیرقابل پیش بینی است ولی به طور کلی تراکم بالا می‌تواند در موقوعی که قیمت شیر بالاست سودآور باشد و در موقوعی که قیمت پایین است، سودآور و ناشیست.

احتساب سود و زیان های مربوط به خوراک، کارگر، جایگزینی، حذف و زمین هنگام افزایش نرخ تراکم ضروری است. بنابراین، نتایج اعمال تراکم بالا باید به همراه سایر تصمیمات مدیریتی و به صورت ترکیبی برآورد شود نه به تنها. علاوه بر این تراکم بالا ممکن است منافع اقتصادی که معمولاً به آن نسبت داده می شود را ایجاد نکند اگر که کاهش تولید شیر به دلیل دسترس نبودن استال، متجاوز از یک کیلوگرم در روز باشد.

توصیه گزونی برای نرخ تراکم چیست؟

هیچ مرکز مسئولی توصیه واضحی برای فضاهای مورد نیاز گاوهای دوشانداشته است. بهترین توصیه عملی برای گاوهای تازه زا، ۷۶ سانتی متر فضای آخور و حداقل یک فری استال برای هر گاو (حداکثر تراکم ۱۰۰ درصد) می باشد. در داخل زایشگاه نیز یک قانون عملی توصیه می کند که ۱۵ متر مربع فضای استراحت داشته باشیم. توصیه های کاربردی در کنادا برای فضای مورد نیاز در تمام مراحل شیردهی عبارتند از:

- تراکم نباید از بیش از ۱/۲ گاو برای هر استال در سیستم های فری استال تجاوز کند.

۲- در بسترهای کمپوستی باید ۱۱ مترمربع فضای ازای هر کگا، بالغ در بهار بند برای استراحت فراهم شود.

۳- برای تأمین نیازهای تغذیه ای گاوها، فضای کافی آخر فاهم شود.

۴- نخ تراکم مناسب برای گاوهای شیری پس از زایمان، عبارت است از:

• یک استال به ازاء هر گاو در سیستم فری استال و یا حداکثر

کاهش می دهد. گاوها زمان نسبی بیشتری را به دراز کشیدن اختصاص می دهند و ثابت شده است که دراز کشیدن برای گاوها در اولویت بالاتری قرار دارد به خصوص زمانی که یک محیط راحت فراهم باشد. عدم تأمین سهم زمان دراز کشیدن در بودجه زمانی گاو با افزایش لنگش، کاهش ترشح هورمون رشد و بروز رفتار و پاسخ های فیزیولوژی به تنفس (شانگر عملکرد بیولوژیکی ضعیف) همراه است. گاوها که تحت محرومیت دراز کشیدن هستند، پاهای خود را به زمین می کوبند به طور مرتب وزن را از این پا به آن پا انتقال می دهند، رفتاری نا آرام تری دارند و دفعات و زمان تحریک دهانی بیشتری نسبت به گاوها غیرمحروم دارند که همگی حاکی از عدم تأمین آسایش گاو است. بنابراین، مدیریت تراکم به طور مؤثر بر حفظ تولید شیر، سلامت و آسایش دام تأثیرگذار است.

تعريف بودجه زمانی

نوع رفتار گاو شیری به تعامل بین گاو و محیط اطراف آن پستگی دارد. موضوع مهم‌این است که فاکتورهای فیزیکی مربوط به تأسیسات (طرح استال، کف استال، طرح آخرور و کیفیت محیط) می‌توانند محدودیت‌های اساسی در تعامل گواها با شرایط جایگاه خود ایجاد کنند. در این محدودیت‌ها، گواها برای بروز رفتارهای طبیعی بیشتر تحت تأثیر روش‌های مدیریتی مانند استراتژی گروه بندی و اعمال نرخ تراکم قرار می‌گیرد. به طور کلی گواها در روز، به ۱۲ تا ۱۴ ساعت زمان برای استراحت و ۳ تا ۵ ساعت زمان برای خوارک خوردن نیاز دارند (جدول ۱). این زمان، ۶۰ تا ۸۰ درصد از بودجه زمانی ۲۴ ساعته گاو را تشکیل می‌دهد و زمان محدودی را برای شیردوشی و اعمال سایر روش‌های مدیریتی باقی می‌گذارد. اگر چه شرایط گله‌ها متفاوت است ولی گواهایی که ۴۹ درصد از روز خود را به دراز کشیدن و ۱۸ درصد را به خوارک خوردن اختصاص می‌دهند، به احتمال بیشتری به حداقل پتانسیل تولید شیر خود می‌رسند.

جدول ۱. بودجه زمانی رفتارهای معمول در گاوهاشیری

رفتار	دامنه ساعت های اختصاص یافته به هر رفتار در روز
خوارک خوردن	۳-۵ (بین ۹ تا ۱۴ مرتبه در روز پخش می شود)
دراز کشیدن	۱۰-۱۴
تعاملات اجتماعی	۲-۳
نشخوار	۷-۱۰
آشامیدن	۰/۵

کشیدن در داخل فری استال ها باشد. Falk و همکاران گزارش کردند که زمان دراز کشیدن گاو با کاهش تعداد استال کمتر نمی شود اگر دسترسی به فضای باز نیز وجود داشته باشد. هنگامی که گاوها به فضای باز و استال (یا به فضای نگهداری در داخل جایگاه) به طور همزمان دسترسی دارند، به طور میانگین ۱۳ ساعت از زمان را در چراگاه به سر می بردند و ۶۹/۴ درصد از زمان خود را به دراز کشیدن اختصاص می دهند و در صورت آزاد بودن در انتخاب، اغلب وقت خود را به جای دراز کشیدن در داخل، صرف دراز کشیدن در خارج جایگاه می کنند و به طور میانگین ۵۴ تا ۵۸ درصد از کل زمان خود را در فضای باز می گذرانند. Legard و همکاران گزارش کردند گاوها یی که در جایگاه های بسته نگهداری می شوند اگر به فضای باز نیز دسترسی داشته باشند، بدون تغییر در دفعات دراز کشیدن و بلند شدن، ۱/۶ ساعت در روز بیشتر دراز می کشند. تراکم بالا در فری استال ها ممکن است الگوی دراز کشیدن روزانه گاوها را تغییر بدهد. افزایش نرخ تراکم درصد گاوها یی که بیوهده ایستاده اند و منتظر دسترسی به فری استال هستند را افزایش می دهد. این اثر بیشتر بین نیمه شب تا ۴ صبح که گاوها متمایل به دراز کشیدن هستند، مشهود است. در این جایگاه گاوها زمان بیشتری از روز را در انتظار اشغال یک استال می گذرانند تا این که خوراک بخورند. در نهایت این که محروم کردن گاوها از دراز کشیدن در یک دوره محدود (۲۱ تا ۴ ساعت) منجر به تلاش گاو برای جبران زمان استراحت از دست رفته در طی ۴۰ ساعت آینده می شود و مهار گاو برای انجام اقدامات مدیریتی معمول مانند بررسی سلامت و بهداشت گله، نگهداری و تعمیر فری استال ها در این مدت می تواند گاو را از خوابیدن و جبران استراحت از دست رفته، محروم کند.

تأثیر نرخ تراکم بر رفتار غذیه ای

تأثیر نرخ تراکم بر بروز رفتار غذیه ای در مطالعات متفاوت بوده است، برای مثال Huzsey و همکاران با کاهش فضای آخور اختصاصی از ۸۱ سانتی متر به ۲۱ سانتی متر برای هر گاو، کاهش زمان خوراک خوردن را مشاهده کردند. موقعی که ۱۰۰ سانتی متر آخرور به ازای هر گاو وجود داشت، وعده های خوراک خوردن و زمان خوراک خوردن به ترتیب ۵۰ و ۱۴ درصد در گاوها بیشتر بود نسبت به زمانی که فقط ۱۰ سانتی متر آخرور به ازای هر گاو در نظر گرفته شده بود. علاوه بر این، در موقعی که گاوها ۵۰ سانتی متر آخرور داشتند، فعالیت خوراک خوردن در طول ۹۰ دقیقه بعد از ریختن

نرخ تراکم ۱۲۰ درصد، بسته به طرح فری استال، شرایط نگهداری و نحوه جریان و گردش سالن شیردوشی.

۱۰۰ متر مربع فضا در سیستم های نگهداری باز با بستر فشرده کمپوستی (برای اطمینان از عملکرد مناسب بستر، بهتر است فضای بیشتری در نظر گرفته شود).

• یک گردن گیر برای هر گاو یا ۶۰ سانتی متر فضای خطی آخرور (گردن گیر سطح خوبی از محافظت را فراهم می کند و توصیه می شود).

اثر افزایش نرخ تراکم، بر بروز رفتار دراز کشیدن در فری استال

بیش از ۵۰ درصد گاوداری های تجاری در ایالات متحده، سیستم نگهداری بسته و متراکم دارند و تقریباً ۲۰ درصد از این گاوداری ها مجهز به فری استال هستند. در چندین مطالعه که به صورت کوتاه مدت، تأثیر تراکم بیش از حد را تجزیه و تحلیل کردند، این حقیقت را بازگو کردند که تراکم های ۱۱۳ تا ۱۳۰ درصد قبل از بروز تغییرات رفتاری، اثرات خود را اعمال می کنند. گاوها یی که در تراکم بیش از ۱۰۰ درصد نگهداری می شوند، کمتر از ۱۲ ساعت در روز دراز می کشند. در تراکم های ۱۴۲ تا ۱۵۰ درصد، مدت زمان دراز کشیدن یک ساعت یا بیشتر نسبت به تراکم های ۱۰۰ درصد (یک گاو در هر فری استال) کاهش می یابد. فاصله زمانی بین پایان شیردوشی و آغاز دراز کشیدن در تراکم های ۱۵۰ درصد، ۱۳ دقیقه کمتر بوده که بیانگر این مطلب است که گاوها هنگام بالا بودن نرخ تراکم، اولویت خود را از خوراک خوردن به دراز کشیدن بعد از شیردوشی تغییر می دهند تا بتوانند از بین استال های کم موجود، یکی را برای خود حفظ کنند. این تغییر الویت و دراز کشیدن بلا فاصله بعد از شیردوشی و قبل از این که مجرای سرپستانک بسته شود، احتمال بروز ورم پستان را افزایش می دهد. به این دلیل که گاوها دراز کشیدن را به خوردن ترجیح می دهند، در جایگاه های پر تراکم نسبت به جایگاه های غیر رقابتی و کم تراکم، رفتارشان پس از برگشتن از سالن شیردوشی تغییر می کند و به دنبال اشغال هر چه سریع تر یک استال و اطمینان از داشتن یک محل برای استراحت می باشند نه خوردن خوراک، که در این موقع ایست اگر انتهای سرپستانک زمان کافی برای بسته شدن مجدد در بعد از شیردوشی را پیدا نکرده باشد، خطر ابتلاء به ورم پستان افزایش می یابد. فراهم کردن یک فضای باز می تواند یک وسیله مؤثر برای به حداقل رساندن اثرات منفی افزایش نرخ تراکم روی رفتار دراز

رفتارهای پرخاشگرانه در گاوها ای با نرخ تراکم بالاتر، ۰/۴ در هر ساعت نسبت به گاوها ای با تراکم پایین تر، بیشتر مشاهده شد. در مطالعه ای دیگر، پس زده شدن از جلوی فری استال در هر ۲۴ ساعت با افزایش نرخ تراکم از ۷۵ درصد به ۱۵۰ درصد، به طور عددی ۲/۳ بار افزایش یافت.

نرخ تراکم در جایگاه های با بستر فشرده (کمپوستی)

علیرغم تمایلات اخیر به سیستم هایی با بستر فشرده، هنوز این سیستم در تعداد کمی از گاوداری ها برای جایگاه گاوها دوشا (۴/۳ درصد) و یا گاوها خشک (۳/۶ درصد) استفاده می شود. Bewley و همکاران گزارش کردند که میزان فضای مناسب در داخل جایگاه های با بستر فشرده، ۱۰ مترمربع به ازای هر گاو با تولید کمتر از ۲۲ کیلوگرم در روز است و به ازای هر ۱۱ کیلوگرم افزایش تولید در روز، بهتر است برای هر گاو ۰/۹ مترمربع فضای اضافه تعییه شود. برای گاوها بیمار یالنگ، ۱۲ مترمربع فضا برای هر گاو باید در نظر گرفته شود. نرخ تراکم مناسب در چندین مطالعه در دامنه ای بین ۷/۴ تا ۹/۰ مترمربع گزارش شده است که تا حدی کمتر از فضای توصیه شده است. ارائه توصیه قطعی در سیستم هایی با بستر فشرده کار دشواری است زیرا تعیین فضای مورد نیاز هر گاو در این سیستم ها، فراتر از تعیین فقط یک محل برای دراز کشیدن است و بسیار به میزان رطوبت محیط، تعداد

خوراک تازه، تا ۲۴ درصد کاهش یافت. در یک آخر مجهز به گردن گیر (که عرض آن ۶۰ سانتی متر بود)، با ۱۴۲ درصد نرخ تراکم و منع دسترسی همزنان به فری استال ها و گردن گیرها، زمان تغذیه ۰/۴ ساعت در روز کاهش یافت. در سایر مطالعات انجام شده روی آخورهای دارای گردن گیر میانگین مصرف خوراک بین ۳/۷ و ۴/۴ ساعت در روز بود و تحت تأثیر نرخ تراکم قرار نگرفت. تنافض زیاد بین مطالعات به این دلیل است که آنها ای که اثر منفی تراکم بالاروی رفتار خوراک خوردن را مشاهده کرده بودند، فضای دراز کشیدن گاوها را کاهش ندادند، در حالی که آنها ای که تأثیر منفی نرخ تراکم بالا راروی رفتار تغذیه ای مشاهده نکرده بودند، فضای دراز کشیدن را نیز در یک نرخ مشابه با کاهش فضای آخر، کاهش ندادند. این نشان می دهد که احتمالاً یک رابطه دینامیک بین نرخ تراکم در این دو منبع (فضای دراز کشیدن و فضای آخر) وجود دارد که نیاز به بررسی های بیشتر دارد.

تأثیر نرخ تراکم روی بروز رفتارهای تهاجمی

علاوه بر تغییر در رفتار دراز کشیدن و تغییر در رفتار خوراک خوردن، تراکم بالا می تواند باعث ایجاد تنفس های اجتماعی نیز بشود که به شکل رفتارهای تهاجمی در سرآخور و پس زدن های مکرر مشاهده می شود. غالب اجتماعی به حیوان غالب این اجازه را می دهد که حیوان مغلوب را به زور از خوراک خوردن، دراز کشیدن و آب خوردن یا ایستادن محروم کند. این محرومیت عمده ای از طریق پس زدن اتفاق می افتد که در آن گاو غالب با استفاده از سر یا بدن خود و تماس فیزیکی با بدن گاو مغلوب آن را از فری استال یا آخر دور می کند. گاوها ای که در نرخ های تراکم ۱۲۰، ۱۳۳ و ۱۵۰ درصد نگهداری می شوند نسبت به گاوها ای که در نرخ تراکم ۱۰۰ و ۱۰۹ درصد نگهداری می شوند، رفتار تهاجمی بیشتری در هر ساعت، از خود نشان دادند. بروز رفتارهای تهاجمی در سر آخور تا ۲ ساعت پس از خوراک ریزی، به طور خطی همگام با بالا رفتن نرخ تراکم، افزایش می یابد به طوری که نگهداری در جایگاهی با ۱۰۰ سانتی متر فضای آخر به ازای هر گاو در مقابل ۵۰ سانتی متر به ازای هر گاو، باعث کاهش تعداد پس زدن به میزان ۹/۰ در هر ۹۰ دقیقه شده است ولی کاهش بیشتر نرخ تراکم و رساندن آن به ۲۵ درصد در مقایسه با ۱۰۰ درصد، رفتارهای تهاجمی سر آخور را کاهش نداد.

زمانی که گاوها در فری استال هایی با نرخ تراکم بالا (۱۱۲ درصد) و پایین (۶۷ درصد) با هم مقایسه شدند، بروز

اثرات بالقوه نرخ تراکم بر تولید و سلامت

کاهش زمان استراحت به دلیل تراکم بیش از حد و عدم دسترسی به استال، محتمل ترین توجیه برای کاهش عملکرد می باشد. به دلیل این که اولویت برای گاوها دراز کشیدن است، در این موقع آنها تلاش می کنند ساعات اختصاص یافته به دراز کشیدن در بودجه زمانی خود را حفظ کنند و در این راستا مجبور می شوند از زمان تغذیه و تعاملات اجتماعی خود بکاهند. به غیر از کاهش تولید، خطر کاهش کیفیت شیر نیز در این شرایط وجود دارد. بهداشت پستان هنگام افزایش تراکم از ۱۰۰ به ۱۴۲ درصد تحت تأثیر قرار نگرفت ولی در یک دوره ۱۴ روزه گاوهایی که در نرخ های تراکم ۱۳۱ و ۱۴۲ درصد نگهداری شده بودند، نمره بهداشت پای ضعیف تری داشتند. علاوه بر این Fergonesi و Leaver گزارش دادند، گاوهایی که در فضایی با نرخ تراکم غیراستاندار نگهداری می شوند، نمره بهداشت ضعیف تری دارند، نسبت به آنهایی که در تراکم های استاندارد هستند.

فراتر از تولید، چندین شاخص مهم سلامتی با کاهش زمان دراز کشیدن به طور زیان آوری آسیب می بینند. هنگامی که گاو مجبور می شود برای مدت زمان طولانی به دلیل نبودن فضای استراحت، بایستد، فشار زیادی به سم آن وارد می شود. این ایستادن های طولانی خطرناک تر هم می شوند وقتی که سم در فضولات آبکی موجود در راهروها قرار می گیرد و خطر بیماری های عفونی سم افزایش می یابد. ارتباط افزایش نرخ تراکم با افزایش لنگش ثابت شده است که احتمالاً به کاهش زمان دراز کشیدن نسبت داده می شود. افزایش پاسخ های تنفس (افزایش غلظت کورتیزول) در گاوهایی که از زمان دراز کشیدن کافی محروم بوده اند نسبت به گاوهای گروه شاهد، آشکار است. افزایش زمان دراز کشیدن یک مزیت بالقوه برای رشد جنبین است زیرا وقتی گاوها دراز می کشند خون بیشتری به سمت شاخ های رحم آبستن جریان می یابد در مقایسه با زمانی که در طول آبستنی زمان زیادی را می ایستند.

منبع: در دفتر نشریه موجود می باشد.

و دفعات بسترهای غیرفسرده یک توصیه کلی ۱۱ متر مربع برای هر گاو وجود دارد. Fregonesi و Leaver ۶ گاو نگهداری شده در ۲ جایگاه باز با بستر کاهی، یک جایگاه به مساحت ۲۷ متر مربع (۴/۵ متر مربع فضای دراز کشیدن به ازای هر گاو، نرخ تراکم بالا) و یک جایگاه به مساحت ۵۴ متر مربع (۹ متر مربع فضای دراز کشیدن به ازای هر گاو، نرخ تراکم پایین) را با هم مقایسه کردند و هیچ تفاوتی را در نشخوار، خوراک خوردن، دراز کشیدن و ایستادن روی بستر مشاهده نکردند. با رواج جایگاه های نگهداری با بستر کمپوستی، تعیین اثرات نرخ تراکم در این سیستم های نگهداری تحقیقات بیشتری را می طلبد.

تأثیر نرخ تراکم روی سیستم های شیردوشی خودکار

هر چه محبوبیت سیستم های شیردوشی خودکار (AMSS) افزایش می یابد، حساسیت تعیین نرخ تراکم بیشتر می شود. Deming و همکاران مشاهده کردند که میانگین نرخ تراکم در میان ۱۲ گله در اونتاریو کانادا با نرخ تراکم ۹۰ درصد در فری استال، ۵۵ گاو به ازای هر ربات بود. برخلاف سیستم های سنتی که همه گاوها به طور یکسان ۲ یا ۳ بار در روز دوشیده می شوند، در سیستم های شیردوشی خودکار ممکن است تعداد دفعات شیردوشی به ازای هر گاو به دلیل افزایش رقابت، کاهش یابد. در گاوهایی که در نرخ تراکم ۱۵۰ درصد بودند نسبت به آنهایی که در نرخ تراکم ۱۰۰ و ۱۲۰ درصد نگهداری می شدند، پس زدن های بیشتری در فری استال ها و سر آخور مشاهده شد. روند مشابهی در رفتار دراز کشیدن و ایستادن در میان گاوهایی که در سیستم شیردوشی خودکار با نرخ تراکم ۱۵۰ درصد نگهداری شدند در مقایسه با آنهایی که در شیردوشی سنتی دوشیده شدند، در تحقیقات مشاهده شد. زمان نشخوار در میان گاوهایی که در نرخ تراکم ۱۵۰ درصد نگهداری می شدند به طور معنی داری کمتر از آنهایی بود که در نرخ تراکم ۱۰۰ و ۱۲۰ درصد نگهداری می شدند. ارائه یک توصیه برای نرخ تراکم نگهداری در سیستم های شیردوشی خودکار به در نظر گرفتن تعداد دوشش هدف در روز برای هر گاو، بازده سیستم جایه جایی و رفت و برگشت گاوها به واحد شیردوشی بستگی دارد. به صورتی که اطمینان حاصل شود، گاوها می توانند تولید مطلوب خود را داشته باشند در عین حال که بودجه زمانی روزانه آنها تغییر نکرده است.

بهبود تصمیم گیری درباره لنگش

مدیریت

ترجمه: مهندس احمد ممثلو - کارشناس ارشد علوم دامی

رفتن صحیح و آزاد، امتیاز سه لنگش خفیف و امتیاز ۴ و ۵ محدودیت شدید در راه رفتن). از سه تعریف به شدت سخت برای لنگش خفیف استفاده کردیم (جدول ۱) و بررسی کردیم که چگونه تعاریف مختلف برای توانایی مادر تشخیص موارد جدید تأثیر می‌گذارد.

تمامی گاوها با نمره وضعیت حرکتی ۴ و بالاتر به عنوان موارد شدید لنگش مورد توجه قرار گرفتند. برای تشخیص میزان صحت یافته‌ها در ارتباط با وجود لنگش، تعاریف متفاوت لنگش را بر اساس اطلاعاتی که سه چین های حرفه‌ای جمع آوری کرده بودند مورد مقایسه قرار دادیم.

جهت ارزیابی چگونگی تأثیر تکرار ارزیابی‌ها بر تشخیص موارد جدید لنگش، سه مرکز اطلاعاتی (دیتابیس) متفاوت را ایجاد کردیم که شامل دام‌های یکسان بود. ارزیابی هر ماه، هر دو ماه یکبار و هر سه ماه یکبار در مرکز اصلی اطلاعات

لنگش یکی از بزرگترین چالش‌های صنعت گاو شیری است. بسیار اهمیت دارد که موارد جدید لنگش فوراً شناسایی شوند. زیرا درمان موارد مزمن لنگش اغلب با موفقیت همراه نیست. متأسفانه تشخیص صحیح دام‌های لنگ سخت می‌باشد. مخصوصاً تفاوت گذاشتن بین راه رفتن نادرست و لنگش خفیف بسیار سخت می‌باشد. بدین معنی که تشخیص لنگش‌های خفیف احتمالاً معتبر نیست مخصوصاً هنگامی که براساس یک ارزیابی صورت گرفته باشد.

تحقیقات جدید دانشگاه بریتیش کلمبیا نشان می‌دهد که ارزیابی طرز گام برداشتن (راه رفتن) هنگامی که به طور مکرر انجام شود معتبر می‌باشد. هر چه ارزیابی‌های بیشتری انجام شود احتمال یافتن موارد جدید لنگش بیشتر می‌شود ولی هنگام مطالعه و بررسی در مورد لنگش، توافق کمی در رابطه با دفعات ارزیابی لنگش در گاوداری وجود دارد.

در تحقیقات، ۲۶۲ گاو را از دوره خشکی تا زایمان در شش مزرعه پرورش گاو شیری در دانشگاه بریتیش کلمبیا زیر نظر قرار دادیم. همه گاوها در ابتدای تحقیق خوب به نظر می‌رسیدند. نمره دهی به صورت هفتگی انجام شد و از مقیاس پنج امتیازی استفاده می‌شد (امتیاز ۱ و ۲ برای راه

جدول ۱. تعاریف لنگش

LAME _۱	نمره وضعیت حرکتی ۳ یا بیشتر حداقل برای یک مرتبه
LAME _۲	نمره وضعیت حرکتی ۲ حداقل برای دو مرتبه متوالی یا نمره وضعیت برابر یا بیشتر از ۴ حداقل برای یک مرتبه
LAME _۳	نمره وضعیت حرکتی ۳ برای حداقل ۳ مرتبه متوالی یا نمره وضعیت برابر یا بیشتر از ۴ حداقل برای یک مرتبه

شواهد حاصل از تحقیقات نشان می دهند که ایجاد موارد جدید لنگش در طی دوره خشکی رایج است. با استفاده از نمره طرز قرارگیری سم ۳ برای گاوها لنگ باعث برآورده بیش از اندازه لنگش می شویم. در ضمن تعدادی از موارد لنگش با عدم تکرار کافی ارزیابی از دست می روند. بنابراین توصیه می کنیم برای گاوها مسن ارزیابی لنگش حداقل یک هفته در میان انجام شود که شامل گاوها خشک نیز می شود.

گاوها می پنداریم لنگش خفیف دارند توسط دامداران باید به دفعات بیشتری بررسی شوند و در صورتی که طرز راه رفتن آنها بهبود نیابد باید سمهای آنها مورد بررسی قرار گیرد. گاوها می با لنگش شدید باید با اولین تشخیص تحت درمان قرار گیرند.

منبع

Eriksson Hauna and et al. (2022), Improvement in Lameness Detection. Progressive Dairy. June.

برای هر دام نگهداری می شد و اولین ارزیابی در هر سه مرکز اطلاعات متفاوت یکسان بود.

هنگامی که از تعریف LAME₁ استفاده شد تعداد زیادی از دام‌ها (۸۲ درصد) لنگ تشخیص داده شدند نسبت به هنگامی که از تعاریف LAME₂ و LAME₃ استفاده شد که به ترتیب ۵۰ و ۳۵ درصد دام‌ها لنگ تشخیص داده شدند. از تعداد ۱۵۸ دامی که بر اساس تعریف LAME₁ با درجه خفیف لنگ تشخیص داده شدند، ۲۸ درصد آنها تنها یک مرتبه نمره وضعیت حرکتی ۳ را کسب کردند. هنگامی که تعاریف LAME₂ با LAME₃ با همیگر مقایسه می شوند، توافق بسیار بالای درباره چگونگی دسته بندی گاوها وجود داشت به طوری که ۸۵ درصد گاوها به روش یکسانی طبقه بندی شدند. هنگامی که ارزیابی می کنیم به چه تناوبی تعاریف متفاوت لنگش به وجود رخم سم در سم چینی مربوط می باشد، ثابت شده است تعریف LAME₁ احتمال کاربرد را دارد. بیش از ۷۵ درصد گاوها می که به عنوان لنگ تعریف می شوند در زمان سم چینی هیچ رخمی نداشتند و از طرفی تعاریف LAME₂ و LAME₃ در ارتباط تشخیص دام‌هایی با وجود یا عدم وجود رخم سم موفق‌تر عمل می کنند. به شرط این که بازگشت به حالت اولیه هنگام درمان سریع رخم‌ها بهتر صورت گیرد، توصیه می شود از روش LAME₂ استفاده شود، زیرا در این روش تشخیص بسیار سریع تراز LAME₃ صورت می گیرد. در ضمن نتایج نشان داد که ارزیابی‌های وضعیت حرکت دام در دفعات بیشتر ارزشمند می باشد. هنگامی که تکرار ارزیابی‌ها کاهش یافت تعداد دام‌های در نظر گرفته شده به عنوان لنگ نیز کاهش یافت. متوجه شدیم با ارزیابی‌های هفتگی ۵۰ درصد گاوها لنگ شناسایی شدند ولی هنگامی که سه هفته یک مرتبه ارزیابی صورت گرفت، ۲۲ درصد گاوها به عنوان لنگ شناسایی شدند. این نتایج نشان داد که اگر ارزیابی‌های به طور مکرر صورت نگیرد بسیاری از موارد لنگش شناسایی نمی شوند. با نمره دهی مکرر به وضعیت حرکتی دام‌ها، موارد شناسایی نشده لنگش کاهش می یابد. ما متوجه شدیم که ۶۹ درصد گاوها می که وضعیت حرکتی آنها هنگام ارزیابی دو هفته یکبار از لنگ به سالم تغییر کرد، برای دو هفته و یا کمتر لنگ بودند. متقابلاً ۴۹ درصد از دام‌هایی که هنگام ارزیابی سه هفته یکبار تغییر وضعیت دادند برای چهار هفته یا بیشتر لنگ بودند.

طراحی ساختمان به عنوان یک راهکار خنک سازی

مترجم: مهندس عباس زال بیک - کارشناس علوم دامی

دومین شیوه پر کاربرد کاهش گرما برای خنک سازی به روش تبخیر به آب و فن های نیاز دارد که در این روش هم محیط گاو خنک می شود و هم سرعت تبخیر از پوست گاو با کمک آب افزایش می یابد. براساس تحقیقات انسانی تخمین زده شده است که مقدار گرما پخش شده از بدنی که در آب غوطه ور است تقریباً ۲۶ برابر بیشتر از بدنی است که در برابر همان میزان دما در هوا قرار دارد.

تخمین زده شده است که افزایش دفعات مرطوب سازی هوا و جریان هوا، میزان گرمای پخش شده را ۲ تا ۸ برابر افزایش می دهد. همچنین تخمین زده شده است که گاو های پر تولید می توانند BTUs (British thermal unit) ۶۰۰۰ در ساعت تولید کنند.

در آب و هوا گرم و خشک، استفاده از سیستم های خنک کننده تبخیری در مسیر ورود هوا به بهاربند در جهت کاهش گرمای هوا و شاخص رطوبتی- دمایی (THI) مؤثر می باشد. این کار را می توان با استفاده از مه پاش یا عبور آب از سلول های خنک کننده تبخیری در محیط های مرطوب نیز استفاده می شوند، با این وجود هنگامی که رطوبت نسبی از

در این مقاله در مورد چند شیوه خنک سازی و تأثیر هر کدام و همچنین اهمیت خنک نگه داشتن سالن انتظار دوشش صحبت می شود.

در میان این چهار شیوه خنک سازی (رسانش، همرفت، تابش و تبخیر)، پر کاربردترین آنها صرف نظر از محیط و گاو تابش و تبخیر می باشد. به بیان ساده، کاهش انعکاس نور خورشید اولین و راحت ترین شیوه کاهش گرما می باشد. به این منظور، بهاربند دام ها مسقف ساخته می شوند ولی به دلیل طلوع و غروب خورشید توصیه می شود که بهاربند در جهت شرق به غرب ساخته شود. اگر بهاربند دارای استال هایی در خارج از بهاربند می باشد یا در جهت شمال به جنوب باشد، استفاده از سایه بان پارچه ای در جهت کاهش تابش نور خورشید توصیه می شود. همچنین برای ساختمان های باز (گردشگاه)، استفاده از سایه بان (فلزی یا پارچه ای) به شدت توصیه می شود. گاوداری هایی که در گردشگاه (در گردشگاه و بالای سرآخور) از سایه بان استفاده می کنند، تولید شیر روزانه هر یک از گاوهای آن نسبت به گردشگاه های بدون سایه بان ۶/۳ کیلوگرم بیشتر می باشد.

جدول ۱.

سرعت هوا	
متوسط	در بهاربند ۵-۸kmh (۲-۵mph)
سرعت هوا	در بالای مکان استراحت (بالای سرگاو) = ۸kmh (۵mph)
آغاز تنش گرمایی بین گاوهای ایستاده و دراز کشیده متفاوت است.	
۵ در مقابله THI = ۷۰	

جدول ۲.

فن ها (در درجه اول بهینه کردن تهویه طبیعی)	
روش	• هنگامی که دما بیش از ۲۰°C می باشد فن ها روشن شوند
فضا	• ۱۰× قطر
HVLS	• ۲۰× برای
زاویه	• ۲۰°

جدول ۳.

نکهداری	
• تیغه ها/پره ها/محفظه	تمیز کردن
• دریچه های ورودی	در صورت کثیف بودن، سرعت ۵۰ درصد کاهش می یابد
• تسممه ها/موقعیت/موتور	بررسی کردن
• باز بودن دریچه های ورودی و کارکرد آنها / پرده ها	

جدول ۴.

در جایگاه - آب پاش ها	
• الگوی آب پاشی-ذرات درشت آب	
• حداکثر سطحی از پوست که پوشش داده می شود در حالی که پستان خشک می ماند	تمیز کردن ۱/۸۰
• ۱/۸۰ متر پشت خط آخر در حالی که بستر خشک می ماند	کنترل والو برای پرنگه داشتن لوله آب
• نشستی	حدوداً ۱/۵ متر فاصله نازل ها

ارزیابی کردن • زاویه نازل

• چرخش ها- وقفه های آب پاشی کوتاه و به طور مکرر ۲۰ تا ۳۰ ثانیه آب بپاشد/هنگامی که رطوبت به ۷۰ الی ۸۰°C می رسد سیستم خاموش شود
جدول ۵.

در بهاربند و راهرو برگشت - آب پاش ها

• مصرف در فصل گرم افزایش پیدا می کند مطمئن شوید که آب کافی در دسترس تمامی گاوهای قرار می گیرد
• فضا <۸/۹> سانتی متر به ازای هر گاو آب
• عمق ≈ ۱۷/۸ سانتی متر هنگامی که گاو آب می خورد
• نخ جریان <۱۵> لیتر در هر دقیقه برای تک آب‌شخورها
• تمیزی

بررسی کردن • تراویش

• رفتار گاوهای در آب‌شخور- با افزایش THI، گاوهای آب بیشتری می خورند، زمان بیشتری در آب‌شخور می مانند، دفعات بیشتری به آب‌شخور سر می نزند و رفتار رقابتی بیشتری دارند.
---

۷۰ درصد بالاتر رود توانایی کاهش THI دچار اختلال می شود. محققین استفاده ترکیبی از دو سیستم خنک کننده تبخیری در محیط و در سطح گاو در محیط های بسیار مرتبط را ارزیابی کردند. هنگامی که از دو سیستم آب پاش در سطح گاو و سیستم تبخیری در محیط استفاده شد نرخ تنفس گاو کاهش یافت و دمای واژینال در سطح پایین تر حفظ شد. به دلیل بالا بودن هزینه های انرژی و کمبود آب، محققین استفاده از سیستم خنک سازی رسانا را ارزیابی کردند. خنک سازی گاوهای با استفاده از تبادل کننده های گرمادر زیر بستر و همچنین بسترهای آبی خنک مورد مطالعه قرار گرفت. گزینه های بسترهای می توانند خنک سازی گاوهای را بهبود دهند اما توانایی آنها در این امر محدود است. زیرا کمتر از ۲۰ درصد بدن گاوهای در تماس با کف استال می باشد. همچنین نوع بسترهای چوب در خنک سازی را بهبود دهد. برای مثال، بسترهای ماسه ای نسبت به بسترهای حاوی جامدات فضولاتی و تراشه چوب در خنک کردن مؤثرer هستند. اگر چه تعویض کف بستر کنونی در جهت بهبود خنک سازی گاوهای واقع بینانه نمی باشد، اما استفاده از ماسه در ماه های گرم سال می تواند گزینه خوبی باشد.

گلواههای رایج در گاوداری به

تشن گرمایی تداوم می بخشد

جاگاه انتظار دوشش احتمالاً گرم ترین مکان ساختمان می باشد. حتی اگر کمبود آب وجود داشته باشد، در این مکان نمی توان خساست به خرج داد. استفاده از فضای بیشتر و سیستم خنک سازی مناسب (芬 و مه پاش) در سالن انتظار دوشش یک تفاوت کمی در کاهش دمای درونی بدن گاو ایجاد می کند (کمتر از ۱/۱۰ سانتی گراد در هر ساعت). گاودارهایی که عملکرد سیستم های خنک سازی جایگاه انتظار دوشش آنها کمتر از حد ایده آل است ممکن است افزایش گرمای گاوهای خود را مشاهده کنند.

توصیه می شود که جریان هوا در سطح گاو در سالن انتظار دوشش ۵ mph باشد. برای بهبود جریان هوا و ایجاد ۵ mph جریان هوا در سطح

به سیستم خنک سازی تبخیری بیش از ۲۱ درصد افزایش می یابد. فضای آبشور جایگاه در گاوداری های تمامی مناطق ایالت متحده آمریکا به طور خطی کمتر از ۸/۹ سانتی متر به ازای هر گاو می باشد و فقط ۲۶ درصد از جایگاهها، میزان فضای خطی آبشور توصیه شده برای هر گاوا را فراهم کردند. آبشورها باید به طور مداوم (۲ یا ۳ بار در هفته) تمیز شوند تا آب تمیز در اختیار آنها قرار گیرد و تغییب به مصرف آب شوند.

در نهایت، یکی از مؤثرترین روش ها در بهبود کاهش گرما نگهداری و تمیزی تجهیزات می باشد. فن های بهاربندها در اغلب موارد با یک لایه از خاک پوشیده شده اند، تسممه های آنها شل است یا هم زمان با یکدیگر کار نمی کنند. فقط پاک کردن لایه خاک از فن ها می تواند بازده آنها را تا ۵۰ درصد افزایش دهد. حذف کردن یک سری از نازل ها باعث کاهش فشار در لوله آب پاش می شود.

در مناطقی که تنفس گرمایی وجود دارد، عملکرد صحیح تجهیزات، تمیز بودن فن ها و صحیح بودن زاویه فن ها کاهش گرما را بهبود می دهد.

منبع

Luchterhand, Karen. (2022). Facility Design as a Cooling Strategy. April. Progressive Dairy. April.

گاو لازم است که از فن هایی با زاویه ای تقریباً ۴۵ درجه استفاده شود. آب پاش ها باید به گونه ای نصب شوند که آب پاش ها با یکدیگر همپوشانی داشته باشند و قطرات آب درشت باشد.

مدیران گله باید مدت زمانی که گاو در جایگاه انتظار دوشهش یا در ورود و خروج از آن سپری می کند را کاهش دهند، هنگامی که کاهش گرما به طور ایده آل صورت نمی گیرد. هنگامی که جایگاه انتظار دوشهش بزرگ باشد، گاوهادر اغلب موارد یک ساعت زودتر از زمانی واقعی شیردوشی به سالن انتظار دوشهش برده می شوند که در این صورت مدت زمان دور ماندن از جایگاه افزایش می یابد. توصیه می شود که زمان دور ماندن از جایگاه کمتر از ۳/۵ ساعت در روز باشد، با توجه به ارزیابی های انجام شده بر ۵۵ درصد از جایگاه ها، مدت زمان دور ماندن از جایگاه بیش از ۳/۵ ساعت در روز می باشد.

از دحام جمعیت می تواند میزان گرما جایگاه را افزایش دهد و تأثیر خنک سازی فن ها بر تمامی گاوهادر جایگاه را کاهش دهد. میانگین تراکم دام در جایگاه گاوهای پر تولید در مناطق شرقی، میانه و شمال شرقی ایالت متحده آمریکا و شمال غربی اقیانوس آرام بیش از ۱۱۰ درصد، صرف نظر از ردیف جایگاه می باشد.

مصرف آب در طی دوره تنفس گرمایی به دلیل افزایش نیاز

گاوها را از زمانی که زایمان می کند تا زمانی که خشک می شوند خنک نگه دارید

ترجمه: مهندس آزاده سلیمانی - کارشناس ارشد علوم دامی

دام های دوشما: تنفس گرمایی بر گاوها دوشما بیشترین تأثیر کوتاه مدت را دارد. یکی از روش های مؤثر، استفاده از سیستم خنک سازی تبخیری برای خنک نگه داشتن دمای درون گاوها می باشد. افزایش دمای علت کاهش یافتن DMI و فاصله های وعده غذایی، ایجاد اسیدوز شکمبه ای نیمه حاد (SARA) و سندروم نشتی شکمبه می تواند بر تولید شیر و چربی شیر تأثیر منفی داشته باشد. اگرچه استفاده از راهکارهای صحیح کاهش گرما ضروری است، شیوه های خوراک دهی نیز می تواند در کاهش نقص عملکردی دام مؤثر باشند.

کاهش مصرف خوراک در ماه های گرم مسئله ای رایج است. هنگامی که گاوها خوراک کمتری مصرف می کنند، تولید شیر آنها کاهش می یابد. به منظور جلوگیری از کاهش مصرف خوراک، از دسترسی مداوم گاوها به خوراک تازه اطمینان حاصل کنید. خوراک دهی مداوم در طی ساعت خنک تر روز باعث تازه ماندن و خوش طعم ماندن خوراک و افزایش مصرف خوراک می شود.

گنجاندن افزودنی های مؤثر خوراک می تواند سلامت شکمبه، عملکرد سیستم ایمنی و سلامت کلی را بهبود دهد. گاوها در مدیریت سالم عملکرد بهتری دارند و شکمبه سالم به گاوها در گرما کمک می کند و در نهایت به سوددهی بیشتر گاوداری منجر می شود. برای تنظیم جیره متناسب با هوای گرم از جمله افزودن محصولاتی در جهت بهینه کردن سلامت شکمبه با متخصص تغذیه خود مشورت کنید.

یکی دیگر از ایده های سودمند، بررسی جیره کاملاً مخلوط (TMR) می باشد. این یک رویکرد سیستماتیک در ارزیابی بازده سیستم خوراک دهی گاوداری می باشد. امروزه، بررسی TMR می تواند به تشخیص عدم یکنواختی جیره و شناسایی دیگر فرصت های مدیریتی مرتبط کمک کند. توانایی ارائه یک جیره منسجم در روزها، هفته ها و ماه های

هنگامی که دما افزایش می یابد، تلاش برای مبارزه با تنفس گرمایی اهمیت دارد. ارزیابی دما، تهویه، سرعت باد و دیگر موارد به افزایش تولید شیر در ماه های گرم تابستان کمک می کند.

تابستان با خود گرما، رطوبت و تنفس گرمایی را همراه دارد. با توجه به مطالعه مرکز تحقیقاتی کشاورزی گاوداری های صنعتی ایالت متحده آمریکا به علت تنفس گرمایی ۱/۵ میلیارد دلار ضرر در سال را تجربه کردند.

دمای بالا می تواند بر گله ها تأثیرگذار باشد و متعاقب آن عملکرد، تولید و سودآوری آنها را کاهش دهد. هنگامی که دام ها تنفس گرمایی را تجربه می کنند، نتایج زیر را به همراه دارد:

- مصرف ماده خشک (DMI) ممکن است کاهش یابد.

- تولید شیر ممکن است به میزان ۱/۲۶ تا ۲/۱۷ کیلوگرم کاهش یابد که بر جریان نقدینگی تأثیر مستقیم دارد.

- افزایش دمای به همراه رطوبت بالا می تواند به افزایش ناگهانی جمعیت باکتریایی و در نتیجه افزایش شمار سلول بدنه منجر شود.

- چربی شیر به طور بالقوه می تواند کاهش یابد که علت آن اثرات متابولیسمی ناشی از گرما از جمله اسیدوز شکمبه ای نیمه حاد (SARA) و سندروم نشتی شکمبه می باشد.

- نرخ گیرایی ممکن است کاهش یابد با فرا رسیدن سریع گرما، گاوها شما تنفس را حس می کنند. تأثیر تنفس گرمایی فراتر از تأثیر آن بر گله دوشما می باشد. گاودارها در جهت کاهش تأثیر تنفس گرمایی بر تولید شیر باید راه حلی برای مقابله با آن در گله به کار گیرند.

این جاست که به گله خود برای شاد، سالم و پر بازده بودن کمک می کنید.

متوالی یک هدف مهم برای متخصصین تغذیه و گاودارها می باشد. زیرا یکنواختی جیره بر نتیجه نهایی گاوداری تأثیرگذار است. جیره های یکنواخت از سلامت شکبه پشتیبانی می کند. سلامت شکبه امکان عملکرد خوب دیگر فرآیندهای بدن را فراهم می کند به طوری که گاو سلامت عملکرد تولیدمثلی و تولید شیر بهینه ای را تجربه می کند.

گاوهای خشک: کاهش و پیشگیری از بروز تنفس گرمایی در پشتیانی از DMI و تولید شیر گاوهای دوشما اهمیت دارد. علاوه بر آن، گاوهای خشک نیز از مشکلات ناشی از تنفس گرمایی رنج می برند و اثرات آن بر نسل های بعدی نیز تأثیرگذار است. هنگامی که یک گاو خشک تنفس گرمایی را تجربه می کند، دمای بدن گوساله متولد نشده افزایش می یابد. این اتفاق متابولیسم گوساله و بروز ژنی را تغییر می دهد که می تواند به تولد گوساله های کوچک تر منجر شود و علاوه بر آن بر سلامت و عملکرد گوساله بعد از تولد نیز تأثیرگذار باشد.

نتایج داشکاه فلوریدا نیز نشان داد که تنفس گرمایی نه تنها بر سلامت گاو خشک بلکه بر نسل بعدی و گوساله متولد شده از آن نیز تأثیر منفی دارد. این تحقیق همچنین عنوان کرد که رشد سلول های پستانی گاوهای خشک در معرض تنفس گرمایی دچار وقفه شد که نتیجه آن کاهش تولید شیر در دوره های بعدی شیردهی بود. در این تحقیق نشان داده شد که خنک نگه داشتن گاوهای خشک به حفظ وزن بدنی بهتر و عملکرد بهتر بعد از زایمان منجر شد. علاوه بر آن، گوساله های متولد شده از مادران خنک نگه داشته شده سنگین وزن تر، سالم تر و دارای عملکرد بهتری در اولین دوره شیردهی خود بودند. پنج نکته ذکر شده در زیر شناسی شما را در حفظ سلامت و سودآوری دام بالاتر می برد.

پنج نکته

تهویه و خنک سازی جایگاه انتظار دوشش: گاودارها برای مشخص کردن تنفس گرمایی می توانند از نرخ تنفسی استفاده کنند. نرخ تنفس بیش از ۸۰ تنفس در هر دقیقه یکی از نشانه های تنفس گرمایی پیشرفتنه است. سرعت جریان هوا در جایگاه انتظار دوشش باید حداقل ۱۰ mph باشد.

به جلو راندن خوراک: اطمینان حاصل کنید که خوراک همیشه به راحتی در دسترس دام است، این مسئله به خصوص در طول شب به شدت اهمیت دارد.

منبع

Morris, Preston H and Sheets, John. (2022). Keep Cows Cool from Freshening to Dry-off. Progressive Dairy. April.

اسپرم های معمولی و نژادهای نژادهای گوشتی

(شاروله، بلاند آکوییتن، لیموزین و اینرا)

OUR RANGE OF BREEDS

LIMOUSIN

DONZENAC

HUSSAC

HERCULE

INRA

HARIBO

EVITO

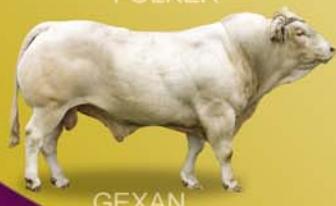
BLONDE'D AQUITAINE

GAZOU

FOLKER

GEXAN

THE FRENCH TOUCH

Reliability & performance

CHAROLAIS

GADGET

FARENNE

گروه مبارک اندیش، نماینده علمی و فنی سی، آر، آی و اوولوشن

تلفن: ۰۶۴۲۶۸۴۱ نمبر: ۶۶۹۴۶۹۸۶

info@mobarakandish.com پست الکترونیکی:

TPI: 2931

MILK: +2042

LNM\$: 1008

UDC: +1.22

FAT: +102

LFM\$: 940

ACESPADES

1HO16011

3229907994

PL: +5.4

FAT: +113

LNM\$: 1008

UDC: +1.06

SCS: 2.55

LFM\$: 844

TELEDO

1HO16016

3224956260

UDC: +0.79

MILK: +1937

LNM\$: 948

FLC: +0.57

Beta- Casein:
A2 A2

LFM\$: 912

FINNIGAN

1HO16012

3229908037

SCE: 1.8%

MILK: +1981

LNM\$: 933

UDC: +2.22

PL: +5.5

LFM\$: 952

HAYDAY

1HO15662

3215564859

تلفن: ۰۶۶۴۳۶۸۴۱ فکس: ۰۶۶۹۴۶۹۸۶

تهران، بلوار کشاورز، خیابان جمالزاده شمالی، ساختمان ۱۳۴۱، واحد ۵ و ۶

Mobarak Andish Group

LNM\$: 1017

MILK: +1463

TPI: 2963

LFM\$: 903

FAT: +120

UDC: +1.06

LNM\$: 997

Beta-Casein:
A2A2

DPR: -0.2

LFM\$: 876

PL: +4.6

TPI: 2903

LNM\$: 932

MILK: +1463

PL: +4.1

LFM\$: 826

FAT: +100

UDC: +0.31

LNM\$: 908

MILK: +2277

Feed Saved:
+161

LFM\$: 864

PROTEIN: +77

PL: +4.1

وب سایت: WWW.MOBARAKANDISH.COM

پست الکترونیک: info@mobarakandish.com

اینستاگرام: [MOBARAKANDISHGROUP](#)

رتبه‌بندی ۲۵ رأس گاو فر برتر جی نکس(سی، آر، آی) و اولوشن اینترنشنال در صفات مختلف که اسپرم آنها آماده توزیع می‌باشد

بر اساس اطلاعات CDCB PTA August 2022

ICC\$				LNM\$				LFM\$				MILK				FAT			
No	NAAB CODE	NAME	ICC\$	No	NAAB CODE	NAME	LNM\$	No	NAAB CODE	NAME	LFM\$	No	NAAB CODE	NAME	MILK	No	NAAB CODE	NAME	FAT
1	001HO16013	BEAUTYBOY	996	1	501HO15823	NEOWISE(X)	1103	1	501HO15823	NEOWISE(X)	987	1	501HO15881	NISSANY(X)	2637	1	001HO16010	BEZOS	120
2	001HO16011	ACESPADES	979	2	501HO15918	WESSON(X)	1091	2	501HO15881	NISSANY(X)	973	2	001HO16021	XPLOR	2277	2	501HO15918	WESSON(X)	118
3	001HO16010	BEZOS	955	3	501HO15945	PETTYFER(X)	1090	3	501HO15918	WESSON(X)	966	3	001HO16021	JOE BUCK	2245	3	001HO15658	GUSTY	117
4	001HO16012	FINNIGAN	948	4	501HO15772	ZAYLO(X)	1046	4	501HO15772	ZAYLO(X)	960	4	001HO15671	HILSON	2060	4	001HO16016	TELEDO	113
5	001HO16016	TELEDO	946	5	501HO15879	MR POPULAR(X)	1021	5	501HO15945	PETTYFER(X)	955	5	001HO16011	ACESPADES	2042	5	501HO15823	NEOWISE(X)	112
6	001HO13950	JEEVAN	944	6	001HO16010	BEZOS	1017	6	001HO15662	DAYDAY	952	6	001HO15662	DAYDAY	1981	6	501HO15945	PETTYFER(X)	111
7	001HO16018	XPLOR	929	7	501HO15881	NISSANY(X)	1009	7	180HO95789	PEPPY(X)	944	7	001HO16012	FINNIGAN	1937	7	001HO16013	BEAUTYBOY	108
8	001HO15212	GUNG HO	924	8	001HO16011	ACESPADES	1008	8	001HO16011	ACESPADES	940	8	001HO15663	ILLUMINATE	1879	8	001HO15668	ZENON	107
9	001HO15662	HAYDAY	922	9	001HO16016	TELEDO	1008	9	501HO15879	MR POPULAR(X)	925	9	001HO13713	FISHER	1867	9	001HO16011	ACESPADES	102
10	001HO16014	NONNY	918	10	001HO16013	BEAUTYBOY	997	10	001HO16012	FINNIGAN	912	10	180HO95789	PEPPY(X)	1770	10	180HO95789	PEPPY(X)	100
11	001HO15673	PUBLISH	915	11	180HO95789	PEPPY(X)	989	11	001HO16010	BEZOS	903	11	001HO15660	CLASSY	1734	11	001HO16014	NONNY	100
12	001HO15664	WAVERLY	886	12	001HO16012	FINNIGAN	948	12	001HO15671	HILSON	898	12	001HO15217	MAYDAY	1729	12	001HO16012	FINNIGAN	92
13	001HO15663	ILLUMINATE	885	13	001HO15662	HAYDAY	933	13	001HO15673	PUBLISH	892	13	001HO13908	DUNE	1700	13	501HO15879	MR POPULAR(X)	92
14	001HO15219	HIDDEN	868	14	001HO16014	NONNY	932	14	001HO16013	BEAUTYBOY	876	14	001HO15673	PUBLISH	1686	14	501HO15772	ZAYLO(X)	90
15	001HO15669	THRESHOLD	859	15	180HO96821	PUMP(X)	914	15	001HO16018	XPLOR	864	15	001HO15955	JKUKEBOX	1638	15	180HO96821	PUMP(X)	89
16	001HO15671	HILSON	853	16	001HO16018	XPLOR	908	16	001HO15663	ILLUMINATE	854	16	001HO13512	PEANUT	1536	16	001HO15670	BELLEVUE	89
17	001HO15125	WOOWOO	853	17	001HO13950	JEEVAN	904	17	001HO15661	GIACOMO	852	17	001HO14001	DAVINCI	1486	17	501HO15881	NISSANY(X)	88
18	001HO15668	ZENON	845	18	001HO15673	PUBLISH	892	18	001HO16016	TELEDO	844	18	001HO15661	GIACOMO	1484	18	001HO14001	DAVINCI	88
19	001HO15661	GIACOMO	830	19	001HO15663	ILLUMINATE	881	19	001HO16014	NONNY	826	19	001HO13673	TARKOWSKI	1474	19	001HO13915	LAFORCE	88
20	001HO13933	BAYER	801	20	001HO15669	THRESHOLD	880	20	001HO15660	CLASSY	817	20	001HO16010	BEZOS	1463	20	001HO15669	THRESHOLD	86
21	001HO12979	GILLETTE	783	21	001HO15668	ZENON	872	21	001HO15669	THRESHOLD	813	21	001HO16014	NONNY	1463	21	001HO13713	FISHER	84
22	001HO15659	HERKY	769	22	001HO15664	WAVERLY	863	22	001HO15658	GUSTY	808	22	001HO15658	GUSTY	1447	22	001HO12969	CATALAN	84
23	001HO15660	CLASSY	756	23	001HO15671	HILSON	858	23	180HO96821	PUMP(X)	803	23	180HO96821	PUMP(X)	1418	23	001HO13713	FISHER	83
24	001HO15216	WEEZER	739	24	001HO15658	GUSTY	844	24	001HO15125	WOOWOO	794	24	001HO13950	JEEVAN	1417	24	180HO96803	PAOLO(X)	82
25	001HO15658	GUSTY	733	25	001HO15661	GIACOMO	830	25	001HO13950	JEEVAN	793	25	001HO13950	JEEVAN	1395	25	001HO13667	GLOCK	81

PRO				SCE				PL				DPR				PTAT			
No	NAAB CODE	NAME	PRO	No	NAAB CODE	NAME	SCE	No	NAAB CODE	NAME	PL	No	NAAB CODE	NAME	DPR	No	NAAB CODE	NAME	PTAT
1	501HO15881	NISSANY(X)	86	1	001HO13657	REACTOR	1.1	1	001HO15125	WOOWOO	6.7	1	001HO13657	REACTOR	3.1	1	001HO13666	YETI	1.57
2	001HO16018	XPLOR	77	2	001HO15125	WOOWOO	1.5	2	501HO15772	ZAYLO(X)	6.7	2	1HO12240	YASMIN	3.1	2	180HO95789	PEPPY(X)	1.49
3	001HO16011	ACESPADES	74	3	001HO15669	THRESHOLD	1.5	3	001HO15673	PUBLISH	5.9	3	001HO12978	J-EASY	2.6	3	180HO96803	PAOLO(X)	1.24
4	001HO15212	JOE BUCK	70	4	501HO15945	PETTYFER(X)	1.6	4	001HO15671	HILSON	5.9	4	1HO12211	DIVERSION	2.4	4	001HO11616	YAMAHA	1.23
5	001HO16010	BEZOS	67	5	001HO16014	NONNY	1.6	5	501HO15823	NEOWISE(X)	5.7	5	001HO10767	BANNER	1.9	5	001HO13937	GROOT	1.17
6	501HO15918	WESSON(X)	65	6	501HO15823	NEOWISE(X)	1.6	6	501HO15789	MR POPULAR(X)	5.6	6	001HO12256	ALPINE	1.7	6	001HO16011	ACESPADES	1.15
7	501HO15945	PETTYFER(X)	65	7	001HO13236	COLUMBO	1.6	7	001HO13953	ROCKAWAY	5.6	7	001HO12977	ZAYLO(X)	1.11	7	501HO15772	ZAYLO(X)	1.11
8	001HO16010	NONNY	65	8	001HO13900	OKAY	1.6	8	001HO15662	HAYDAY	5.5	8	001HO13422	SIZZLER	1.5	8	001HO15662	HAYDAY	1.08
9	180HO96821	PUMP(X)	65	9	001HO10754	EAGER	1.6	9	001HO15661	GIACOMO	5.5	9	001HO13707	HOBBBS	1.4	9	001HO15658	HERKY	1.08
10	001HO13950	JEEVAN	65	10	501HO15881	NISSANY(X)	1.7	10	001HO16016	TELEDO	5.4	10	001HO10986	DEMARCO	1.4	10	001HO15671	HILSON	1.06
11	001HO16012	FINNIGAN	64	11	501HO15879	MR POPULAR(X)	1.7	11	501HO15945	PETTYFER(X)	5.2	11	001HO15219	HIDDEN	1.3	11	001HO15210	TIMMERS	1.04
12	180HO95789	PEPPY(X)	62	12	001HO15120	TIMMERS	1.7	12	001HO15218	GUNG HO	5.2	12	001HO13517	TULLY	1.3	12	001HO16010	BEZOS	0.98
13	001HO15663	ILLUMINATE	61	13	001HO13957	KICK-START	1.7	13	001HO15669	THRESHOLD	5.1	13	001HO11346	GALLOWAY	1.3	13	001HO15221	JOE BUCK	0.94
14	001HO14001	DAVINCI	59	14	501HO15772	ZAYLO(X)	1.7	14	1HO12211	DIVERSION	5.1	14	001HO10399	YIELDER	1.2	14	001HO15661	GIACOMO	0.92
15	001HO12969	CATALAN	56	15	001HO12232	JETH	1.7	15	001HO15216	WEEZER	5.1	15	001HO15125	WOOWOO	1.0	15	001HO15660	CLASSY	0.90
16	001HO13955	PONGO	56	16	001HO13639	PONGO	1.7	16	001HO13914	YURI	5.0	16	001HO13914	YURI	1.0	16	001HO16012	FINNIGAN	0.90
17	001HO15217	MAYDAY	55	17	001HO12979	GILLETTE	1.7	17	001HO13937	GROOT	5.0	17	001HO13372	SAMWELL	1.0	17	180HO96821	PUMP(X)	0.84
18	001HO13673	TARKOWSKI	54	18	001HO12211	DIVERSION	1.7	18	001HO15219	HIDDEN	4.9	18	001HO13645	BALVO	1.0	18	001HO15658	GUSTY	0.82
19	001HO15662	HAYDAY	54	19	001HO12211	DIVERSION	1.7	19	001HO13517	TULLY	4.9	19	001HO13933	BAYER	0.9	19	001HO13914	YURI	0.79
20	001HO13713	FISHER	53	20	501HO15918	WESSON(X)	1.8	20	001HO13657	REACTOR	4.8	20	001HO15216	WEEZER	0.8	20	501HO15945	PETTYFER(X)	0.73
21	001HO16013	BEAUTYBOY	52	21	001HO15662	HAYDAY	1.8	21	001HO15664	WAVERLY	4.7	21	001HO16010	TELEDO	0.73	21	001HO16010	TELEDO	0.73
22	001HO16016	TELEDO	51	22	001HO15673	PUBLISH	1.8	22	001HO13953	ROCKAWAY	4.6	22	001HO13223	CASCADE	0.8	22	001HO13512	PEANUT	0.73
23	001HO15668	ZENON	51	23	001HO13953	ROCKAWAY	1.8	23	501HO15918	WESSON(X)	4.6	23	1HO12223	CASCADE	0.8	23	001HO15673	PUBLISH	0.71
24	001HO15671	HILSON	51	24	001HO13958	JAYDEE	1.8	24	001HO16013	BEAUTYBOY	4.6	24	001HO10974	YAHOO	0.8	24	001HO12269	CYPRESS	0.69
25	001HO15658	GUSTY	50	25	001HO16018	XPLOR	1.9	25	001HO10754	EAGER	0.20	25	001HO15670	BELLEVUE	2720	25	180HO87236	JETSTREAM	0.68

UDC				FLC				TPI				DPR				PTAT			
No	NAAB CODE	NAME	UDC	No	NAAB CODE	NAME	FLC	No	NAAB CODE	NAME	TPI	No	NAAB CODE	NAME	DPR	No	NAAB CODE	NAME	PTAT
1	001HO15662	HAYDAY	2.22	1	001HO13666	YETI	0.92	1	501HO15945	PETTYFER(X)	3005	1	001HO13657	REACTOR	3.1	1	001HO13666	YETI	1.57
2	001HO15671	HILSON	1.96	2	180HO95789	PEPPY(X)	0.82	2	501HO15918	WESSON(X)	2965	2	1HO12240	YASMIN	3.1	2	180HO95789	PEPPY(X)	1.49
3	001HO15673	PUBLISH	1.75	3	001HO13645	BALVO	0.72	3	001HO16010	BEZOS	2963	3	001HO12978	J-EASY	2.6	3	180HO96803	PAOLO(X)	1.24
4	001HO13372	SAMWELL	1.73	4	001HO15662	HAYDAY	0.65	4	501HO15772	ZAYLO(X)	2950	4	1HO12211	DIVERSION	2.4	4	001HO11616	YAMAHA	1.23
5	001HO15664	WAVERLY	1.72	5	001HO15219	HIDDEN	0.63	5	180HO95789	PEPPY(X)	2939	5	001HO10767	BANNER	1.9	5	001HO13937	GROOT	1.17
6	501HO15772	ZAYLO(X)	1.71	6	001HO13652	YOKUM	0.61	6	501HO15823	NEOWISE(X)	2937	6	001HO16011	ACESPADES	2.931	6	0		

کتوز در گاوها شیری: بیماری یا علائمی از وجود مشکلی دیگر

به مقدار چشمگیری از گلوکز برای پاسخ دادن نیاز دارد) بیشتر مستعد ابتلا به کتوز می باشد. زیرا انرژی و گلوکز به سمت این فرآیند معطوف می شوند.

باورهای چالش آور در مورد کتوز گاوها شیری

در ۵۰ سال گذشته، مردم کتوز را با پیامدهای منفی در گاوها مرتبط می دانستند و با گذر زمان آن را با رابطه علت و معلول مرتبط می دانستند. یک گفته قدیمی است که می گوید: همبستگی معادل علیت نمی باشد. برای مثال، من در تابستان بستنی می خورم و همچنین در تابستان بیشتر دچار آفتاب سوختگی می شوم. با این وجود، خوردن بستنی باعث آفتاب سوختگی نمی شود. این دو اتفاق فقط به طور همزمان رخ می دهدن. محققین از جنبه های متفاوت به مشکل کتوز در گاوها شیری نگاه می کنند که به ما در رهایی از افکار سنتی کمک می کند، به این معنی که کتوز می تواند سیستم ایمنی را سرکوب کند و باعث شود گاوها از خوارک بیافتد. اکثر شواهد بدنه که نشان دهنده کتوز می باشند با هم همبستگی دارند ولی اگر اجسام کتونی را وارد بدن گاو کنیم نمی توانیم همیشه پیامدهای منفی را ایجاد کنیم. با توجه به اصل سوم Koch، وارد کردن باکتری به بدن گاو سالم به ایجاد بیماری منجر می شود و به ما در تعیین باکتری های مسبب بیماری کمک می کند. با این وجود، اگر شما تنوانید پیامدهای منفی ایجاد کنید نمی توانید با اطمینان بگویید که علت بیماری چیست. همین اصل را باید در رابطه با گاوها شیری و کتوز مدنظر قرار دهیم.

گاوها شما کدام نوع از کتوز را دارند؟

با توجه به مفاهیم ارائه شده توسط دکتر Gary Oetzel در چند سال پیش، دو نوع گاو مبتلا به کتوز داریم. نوع اول گاوها بیی ای هستند که میزان کتون خون آنها بالاست ولی

اطمینان حاصل کنید که گاوها انرژی جیره و مواد مغذی کافی برای مقابله با تنش های ممانعت کننده در برابر فعال سازی سیستم ایمنی دریافت می کنند. این اقدام باعث می شود که سلامت و بازده گاوها شیری و سودهای گاوداری شما بهبود یابد.

سالهای است که گاودارها با مشکل کتوز در دام های شیری مواجه هستند. کتوز به بالا بودن کتون خون در سطحی بیشتر از سطح طبیعی گفته می شود و معمولاً در طی دوره انتقال بین دوره آبستنی و اوایل شیردهی رخ می دهد. علائم کتوز شامل بی اشتہایی، کاهش تولید شیر و از دست دادن نمره وضعیت بدنی می باشد.

شیردهی و فرصت داشتن یک دوره شیردهی بعدی به موفقیت دام در سازگاری خود با وقایع حول و حوش زایمان بستگی دارد. گاوها بیی که حول و حوش زمان زایمان با مشکلات سلامتی مواجه می شوند در طی ۲۰ روز اول شیردهی (DIM) روزانه ۷/۲ کیلوگرم شیر کمتری تولید می کنند. بنابراین مشخص کردن ریشه این مشکلات سلامتی در گله شیری برای رسیدن به تولید شیر بهینه و سودهای ضروری است.

فرآیند و قوی کتوز

کتوز یک وضعیت متابولیسمی در گاوها شیری است و زمانی رخ می دهد که میزان اجسام کتونی [به خصوص بتاهیدروکسی بوتیرات (BHBA)] در خون افزایش می یابد. در فرآیند ابتلا به کتوز، هنگامی که گاو به گلوکز کافی دسترسی ندارد، ساختن اجسام کتونی را آغاز می کند. کتوز معمولاً به علت تولید شیر بالا و موازنی منفی انرژی ایجاد می شود. سیستم ایمنی نیاز شدید به گلوکز دارد. هنگامی که سیستم ایمنی یک گاو فعل می شود (که در این صورت

صرف خوراک و تولید شیر گاوها خوب نیست، باید علت از خوراک افتادن آنها بررسی شود. موارد زیر می‌تواند دلایل آن باشد:

- تراکم بیش از اندازه دام
- به موقع ارائه نکردن خوراک
- مشکلات بهداشتی در خوراک
- تنفس در گله
- تنفس گرمایی

تنفس‌های مختلفی وجود دارد که می‌تواند باعث فعالسازی سیستم ایمنی شود. با مشاوران و گروه مدیریت دام شیری برای پیدا کردن علت اصلی کتوز در گله و رفع مشکل مشورت کنید. در این شرایط، تقویت سیستم ایمنی از طرف پیش‌سازهای گلوکز و جیره مناسب همچنان اهمیت دارد، اما مشکل اصلی که می‌تواند به سلامت و مدیریت مرتبط باشد را برطرف نمی‌کند.

نکته‌هایی برای گاودارها و متخصصین تغذیه

امید داریم که بررسی دقیق کتوز، گاودارها و متخصصین تغذیه را به مشاهده فعال گاوها و بررسی علت اصلی مشکل و تنفس ترغیب کند قبل از این که گاوها به کتوز مبتلا شوند. در زیر راهکارهایی برای پیشگیری از ابتلا دام‌ها به این نوع کتوز مشکل ساز ارائه شده است.

- جلوگیری از ایجاد عفونت با تمیز نگه داشتن محیط به حداقل رساندن تنفس (از جمله محدودیت خوراک، جایه‌جایی در بین گاوداری‌ها، تراکم بیش از اندازه، عدم خوشخوارکی مواد غذایی و جایه‌جایی جایگاه)
- جلوگیری از ایجاد اسیدوز شکمبه‌ای به حداقل رساندن هضم قبل از رسیدن خوراک به روده بزرگ (جلوگیری از اسیدوز پسین روده)
- استفاده از افزودنی‌هایی که بر سلامت دستگاه گوارش نقش دارند
- بررسی راهکارهایی در تعديل سیستم ایمنی اطمینان حاصل کنید که گاوها انرژی و مواد مغذی جیره ای کافی برای مقابله با تنفس‌های داریافت می‌کنند. اجرا موقفيت آمیز این راهکارها می‌تواند قدم بزرگی در پیشگیری از فعالسازی سیستم ایمنی باشد که می‌تواند سلامت و بازده گاوها و سودده‌ی گاوداری را بهبود دهد.

منبع

Kvidera, Sara. (2022). Ketosis in Dairy Cows: Disease or Symptom of Another Problem? Progressive Dairy. June.

صرف خوراک آنها خوب است، تولید شیر خوبی دارند، خوب به نظر می‌رسند و تب ندارند. برای این گاوها، کتوز فقط یک فرآیند بیولوژیکی است که به گاو در وارد شدن به دوره شیردهی کمک می‌کند. این گاو از گلوکز برای تولید شیر استفاده می‌کند و برای رفع نیاز انرژی بافت‌ها بر ذخیره چربی و کتون‌ها متکی هستند.

نوع دوم گاوها مبتلا به کتوز دارای میزان بالایی از کتون در خون هستند و همچنین اشتها کمی دارند، تولید شیر رضایت‌بخشی ندارند، بی حال به نظر می‌رسند، میزان انسولین خون آنها بالاست و حتی ممکن است تب داشته باشند. این نوع گاوها بیمار هستند و میزان بالایی از گلوکز توسط سیستم ایمنی که وضعیت کتوز را شدیدتر می‌کند مصرف می‌شود، علاوه بر آن مصرف خوراک کمی دارند و دیر وارد چرخه شیردهی می‌شوند. دادن مقداری انرژی به این گاوها (اعمولاً بر شکل مایع درمانی با پروپیلن گلایکول) ممکن است در کوتاه مدت مشکل را حل کند اما احتمالاً مشکل را به طور اساسی بر طرف نکند. در برخی از مواقع، فعال‌سازی سیستم ایمنی اشتها را کم می‌کند.

در نگرش کنونی این تصور وجود دارد که: «داشتن میزان بالایی از کتوز در گله مشکل ساز است». این نگرش، صنعت را وادار کرده است که به طور گستردگی به رفع مشکل بپردازد و هنگام بررسی این که آیا کتوز یک مشکل می‌باشد، موضوعاتی از قبیل رفع مشکل، مصرف ماده خشک (DMI) و تولید شیر را به طور گستردگی مورد بررسی قرار دهد. احتمالاً یک علت اصلی برای این نوع از کتوز خطرناک وجود دارد که در بین گاوها متفاوت است، اما علاوه بر تولید شیر مورد دیگری به کمبود گلوکز منجر می‌شود. ما صنعت را برای بررسی کتوز به عنوان نشانه‌ای از وجود مشکل بزرگتر به چالش می‌کشیم. اگر ما مشکل ریشه‌ای کتوز را بر طرف کنیم به جای این که علائم آن را درمان کنیم، گاوها شیری و همچنین گاودارها و مشاوران در دوره انتقال در وضعیت بهتری خواهند بود.

اگر گاوها مبتلا به کتوز تولید شیر و مصرف خوراک خوبی دارند، مداخله ارزش در دسر حاصل از آن را ندارد. از آنها یک جیره سالم و خوب و مقدار زیادی از پیش‌سازهای گلوکز محافظت کنید و به آنچه که انجام می‌دهید ادامه دهید. پروپیونات تبدیل شده به گلوکز یکی از با ارزشمندترین سوخت‌ها برای گاو است و سوختی برای تولید شیر و سیستم ایمنی می‌باشد.

از طرف دیگر، اگر میزان شیوع کتوز در گله شما بالاست و

ازدحام تراکم: تمایل و خواسته شما

برای گاو مشکل ایجاد می‌کند

کرده است. در دیدگاه اقتصادی محور قبلی، عموماً حد آستانه عموماً قابل قبول برای تراکم دام در ۱۲۰ درصد بود که هیچ مطالعه همتایی در رابطه با آن در آن زمان انجام نشده بود. اکنون مطالعاتی در رابطه با اثرات افزایش تراکم دام انجام شده است. نتایج مطالعات در زیر آورده شده است:

- با افزایش تراکم دام، گاوها مدت زمان استراحت خود را کاهش دادند. هنگامی که تراکم دام $1/5$ گاو به ازای هر استال می‌شود مدت زمان دراز کشیدن نسبت به تراکم یک گاو به ازای هر استال تقریباً ۱۵ درصد کاهش می‌یابد. در این شرایط میانگین زمان دراز کشیدن از میزان بهینه ۱۲ ساعت در روز (h/d) به $10/2$ ساعت در روز کاهش می‌یابد. همین تأثیر مشابه را هنگامی که بستر گاو از یک بستر ماسه ای نرم به یک تشك سفت تغییر می‌کند می‌توان مشاهده کرد.

- کاهش مدت زمان دراز کشیدن با افزایش لنگش مرتبط است. حداقل ۳ مطالعه نشان داده است که کاهش زمان دراز کشیدن به میزان $5/0$ ساعت تا ۲ ساعت در اوایل شیردهی با افزایش احتمال ابتلا به زخم سم و لنگش در $3/4$ ماه بعد مرتبط است.

- تأثیر منفی بر رفتار خوراک خوری و عملکرد شیردهی دارد، هنگامی که گاوها از خوردن خوراک همزمان در آخر منع می‌شوند. در جایگاه هایی که تراکم دام بالاست، گاوها خوراک را جدا می‌کنند، در نتیجه گاوها هایی که در ابتدا به خوراک دسترسی دارند نسبت به گاوها هایی که دیرتر به خوراک دسترسی پیدا می‌کنند جیره های متفاوتی مصرف می‌کنند که می‌تواند بر تولید شیر و ترکیبات آن تأثیر منفی داشته باشد.

به ازای هر ۱۰ درصد امتناع در مصرف ذرات بلند علوفه جیره، چربی شیر تا $1/0$ درصد و پروتئین شیر تا $4/0$ درصد کاهش می‌یابد.

دسترسی محدود به خوراک باعث تغییر رفتار خوراک خوری

هنگامی که قیمت شیر افزایش می‌یابد، گاودارها تمایل دارند تعدادی گاو خریداری کنند. با این وجود، تراکم بالا در دراز مدت مضر است به جای این که سودمند باشد.

با توجه به آشتفتگی بازار در چند سال گذشته، گاودارها مجدداً تراکم دام‌ها در گاوداری خود را افزایش دادند و از مبلغ دریافتی بالا که حاصل از افزایش شیربارگیری شده می‌باشد لذت می‌برند. افزایش تعداد دام‌ها و بهره مندی از مزایا آن آسان است.

با این وجود ما فراموش کردیم که صنعت آخرین بار هنگامی که به علت کاهش قیمت شیر وارد چرخه افزایش تراکم دام شد چه به ما آموخت. اکنون زمان خوبی است که نتایج منفی مرتبط با این رویکرد را یادآوری کنیم.

مزایای کوتاه مدت به مشکلات دراز مدت منجر می‌شود

شواهد زیاد نشان می‌دهد که افزایش تراکم دام‌ها در فری استال نتایج منفی را برای گاوها به همراه خواهد داشت. اکثر تحقیقات مرتبط با تراکم دام به تنها یک بر گاوها تجاری انجام نشده است بلکه برای مدت محدودی انجام شده است و در داشت کسب شده ماءلاء ایجاد کرده است. با این وجود، مشاهده کردیم که اثرات منفی به ندرت سریع نمایان می‌شوند (آنها بعد از ماه‌ها یا سال‌ها نمایان می‌شوند و نه در طی روزها تا هفته‌ها)، بنابراین در بعضی از مواقع گاودارها به سختی افزایش تراکم دام را علت ایجاد این نتایج منفی می‌دانند. همچنین به این دلیل است که تحقیقات کمی در مورد اثرات اقتصادی افزایش تراکم دام صورت گرفته است.

گفتگوی صنعت از آخرین چرخه افزایش تراکم دام از موضوع «از نقطه نظر اقتصادی، از چه میزان تراکم دام باید اجتناب کرد؟» به موضوع «چه میزان تراکم دام می‌توانیم داشته باشیم قبل از این که بر آسایش دام تأثیر منفی داشته باشد» تغییر

با افزایش تراکم دام مرتبط است، به خصوص در تابستان هنگامی که با تنفس گرمایی همراه می شود.

دیگر مناطق گاوداری نیز تحت تأثیر افزایش تراکم دام قرار می گیرد که عبارت است از:

■ کاهش دسترسی به آب، تنگ شدن مسیر تردد در راهرو و افزایش فضولات. هنگامی که ساختار جایگاه تغییر نمی کند و تراکم دام در جایگاه از یک گاو به ازای ۱/۵ گاو به ازای هر استال در یک استال سر به سر ۲۰۰ ردیفه ۲۰۰ تایی افزایش یابد موارد زیر اتفاق می افتد.

■ فضای قابل دسترس آبشارخور کاهش می یابد. فضای آبشارخور تقریباً از ۹/۱۴ سانتی متر به ازای هر گاو به عسان্তی متر به ازای هر گاو کاهش می یابد که فضای مورد هدف ما ۷/۶ تا ۱۰/۷ سانتی متر به ازای هر گاو می باشد. کاهش فضای آبشارخور به کاهش مصرف آب منجر می شود.

■ فضای راهرو از ۵/۶ مترمربع به ازای هر ۳/۷ مترمربع به ازای هر گاو کاهش می یابد. گاوها بیشتر به معنی داشتن فضولات بیشتر و فضای کمتر به ازای هر گاو در راهرو می باشد که متعاقباً به افزایش عمق فضولات تجمع یافته و آلودگی بیشتر پا و پستان منجر می شود که بر سلامت پستان تأثیر منفی دارد.

■ فضولات در جایگاه افزایش می یابد. فضولات زیاد باید توسط سیستم های جابه جایی فضولات منتقل شوند که البته حجم بالای فضولات بر سیستم های بازیافت ماسه (که با حجم بالایی از جامدات ارگانیک موواجه است) تأثیر منفی دارد.

■ تعداد گاوها بیشتر در جایگاه به افزایش زمان شیردوشی در سالن های شیردوشی معمولی و افزایش نرخ رفت آمد در سیستم های شیردوش خودکار منجر می شود. متعاقباً آن زمان موجود برای استراحت و خوراک خوری را کاهش می دهد و زمان انتقال سریع تر گاوها به سالن شیردوشی توسط کارگرها را افزایش می دهد.

■ افزایش تعداد گاوها در بهاربند، حجم هوا به ازای هر گاو را کاهش می دهد که یک عامل خطر برای ابتلا به ذات الیه در زمستان و تنفس گرمایی در تابستان می باشد. با افزودن هر گاو به بهاربند گرما و رطوبت در ساختمان افزایش می یابد. سیستم های تهویه برای تبادل مقدار کافی هوا به ازای هر گاو طراحی شده است. در یک تهویه طبیعی در یک جایگاه ۲۰۰ رأسی، ۷۱/۵۲۸ متر مکعب هوا به ازای هر گاو جایه جا می شود که در صورت افزایش تعداد دام ها به ۳۰۰، میزان هوای جایه جا شده ۴۷/۶۸۶ مترمکعب به ازای هر گاو می باشد. هنگامی که تعادل هوا کافی نباشد و تعداد

می شود: گاو زمان خوراک خود را کاهش می دهد، لقمه های بزرگتر بر می دارندو خوراک کمتری مصرف می کنند، لقمه های بزرگتر با کاهش فعالیت نشخوار مرتبط است. کاهش دسترسی خوراک با تولید کمتر اسیدهای چرب دنو (de novo) مرتبط است. در شرایطی که تراکم دام بالاست، گاوها مغلوب تغییر رفتار در خوراک خوردن و متابولیسم خون از خود نشان می دهند که عبارت است از افزایش اسیدهای چرب غیراستریفه (NEFA) و علائم مقاومت انسولینی در طی دوره انتقال که عامل خطرآفرین برای بیماری های گاوها تازه زا می باشد.

به دلیل این که طرح جایگاه بر تراکم دام و فضای آخر تأثیر متفاوت دارد، این اثرات منفی با توجه به اندازه و سن گاو زمانی آغاز می شود که فضای آخر تقریباً ۶۱ تا ۷۶ سانتی متر به ازای هر گاو باشد. برای مثال، افزایش تراکم دام از ۲۰ رأس گاو به ۳۰۰ در یک استال ۲۰۰ تایی سر به سر ۲ ردیفه، فضای آخر را از ۷۱/۱۲ سانتی متر به ۴۸/۲۶ سانتی متر به ازای هر گاو کاهش می دهد.

● تراکم دام عملکرد تولیدمثی را کاهش می دهد. کاهش فضای آخر گاوها تلقیح شده به کمتر از ۶۱ سانتی متر به ازای هر گاو، احتمال آبستنی گاوها تاروز ۱۵۰ شیردهی را کاهش می دهد، در حالی که افزایش تعداد گاوها به ازای هر ۱ هر استال نرخ گیرایی را به میزان ۱/۰ درصد به ازای هر ۱ درصد افزایش در تراکم دام کاهش می دهد. بنابراین افزایش تعداد گاوها از یک گاو به ۱/۵ گاو به ازای هر استال نرخ گیرایی را تا ۵ درصد کاهش می دهد.

● تراکم دام میزان تولید شیر هر گاو را کاهش می دهد. در مطالعه ای ۴۷ گله جیره کاملاً مخلوط (TMR) یکسانی دریافت کردند، افزایش تراکم دام، تولید شیر هر گاو را در گله هایی که دامنه تراکم آنها بین ۰/۶ تا ۲ گاو به ازای هر استال بود کاهش داد. این مطالعه و مطالعه دیگر کاهش تولید شیر هر گاو به میزان ۵۱/۰ تا ۵۶/۰ کیلوگرم به ازای هر ۱/۰ افزایش گاو به ازای هر استال را نشان می دهد که معادل ۲/۶ تا ۲/۸ کیلوگرم کاهش تولید شیر به ازای هر گاو در روز با افزایش تراکم از یک گاو به ۱/۵ گاو به ازای هر استال می باشد.

● تراکم دام با افزایش شمار سلول بدفی مرتبط است که علت آن احتمالاً افزایش باکتریوم بستر می باشد. گاوها مدت زمان زیادی از بسترهای استال استفاده می کنند در نتیجه میزان باکتری های بستر بعد از یک رشد تصاعدی افزایش می یابد و سرپستانک را در معرض خطر بیشتر قرار می دهد. معمولاً مشاهده می کنیم که افزایش شیوع ورم پستان

منجر می شود. ممکن است ۲ سال طول بکشد تا اثرات کامل افزایش تراکم دام نمایان شود، اما اینها نشانه های افزایش تراکم دام هستند که ما در طی زمان به طور مکرر مشاهد می کنیم.

مدیران خبه همیشه راهی برای جبران برخی از این اثرات منفی پیدا می کنند، اما گاوداری ها باید به گونه ای مدیریت شوند که حتی گاوداری های متوسط به موفقیت برسند. از دحام تراکم تأثیر منفی بر آسایش گاوها شیری و مجوز اجتماعی ما برای ادامه دویشش گاوها دارد. اگر ما به انجام دادن کارهایی که برای گاوها مضر است ادامه دهیم (مانند افزایش تراکم دام ها در جایگاه)، عموم مردم نمی توانند به ما اطمینان کنند که می توانیم کارها را صحیح انجام دهیم.

قبل از این که به رویکرد افزایش تعداد دام ها در جایگاه برای کسب درآمد در کوتاه مدت فکر کنید، نتایج منفی که در طولانی مدت نمایان خواهد شد را مدنظر قرار دهید. این تغییرات برای گاوها واقعی هستند و می توانند بر کل صنعت تأثیر گذارند.

منبع

B. Cook, Nigel. (2022). Overstocking: Your Pleasure is Your Cow' Pain. Progressive Dairy. April.

گاوها در بهار بند زیاد باشد، سیستم های تهویه به خوبی کار نمی کنند.

■ دیگر تجهیزات گاوداری با مشکل مواجه می شوند. هر گاوی که به جایگاه گاوها دوشما اضافه می شود باید فضایی در ساختمان گاوها دوره انتقال اشغال کند و گوساله ای تولید کند که باید در ساختمان پرورش گوساله پرورش داده شود. احتمالاً تغییراتی برای افزودن و جادا دن دام های بیشتر در جایگاه گاوها دوشما در گاوداری ها صورت نمی گیرد. با افزایش تراکم دام، گاودارها شاهد افزایش حجم شیر قبل فروش و در نهایت درآمد بیشتر می شوند، اما نتایج منفی حاصل از افزایش تراکم دام در طولانی مدت نمایان می شود. میزان شیوع لنگش به دلیل کاهش زمان استراحت افزایش می یابد، میزان تولید شیر هر گاو در روز به میزان ۲/۷۲ کیلوگرم یا بیشتر کاهش می یابد، میزان تولید چربی و پروتئین کاهش می یابد و شمار سلول بدنی افزایش می یابد و در نتیجه حجم شیر قبل فروش کاهش می یابد.

عملکرد ضعیف گاوها تازه زا با افزایش گردش دام و نرخ مرگ و میر و همچنین کاهش اوچ تولید شیر نمایان می شود. کاهش باروری به انضمام این موارد به کمبود تلیسه جایگزین

بیماری ها

چگونه مشکل زگیل مویی بهبود می یابد

درماتیت انگشتی (DD) هنگام بازدید از گاوداری ها متعجب می شوم.

اوایل سال ۲۰۲۰، یک تماس تلفنی از یک گاوداری جدید در میانه غربی آمریکا دریافت کردم. آنها عنوان کردند که مشکل زگیل مویی آنها در طی چند ماه گذشته بدتر شده است. در تماس تلفنی چند سؤوال معمولی از آنها پرسیدم: هر چند وقت یکبار سم چینی انجام می دهید؟ آیا در گاوداری خود از حمام

با کمی تغییر در دستورالعمل های اجرایی، میزان شیوع درماتیت انگشتی به طور چشمگیری کاهش می یابد.

چند سال اخیر برای تمامی افراد در صنعت پرورش دام شیری به خصوص گاودارها دوران سختی بوده است. به عنوان یک سم چین که ۱۸ سال است در صدها گاوداری سرتاسر دنیا کار کرده ام، هنوز با دیدن این میزان از شیوع

از محصول کم هزینه تر و کاهش دفعات استفاده از حمام سم (برگشت به ۳ بار در هفته) بود. در ابتدا او تردید داشت و نمی خواست کاری کند که گاوها مجدداً به DD مبتلا شوند. با این وجود، اعتماد کرد و نتیجه مثبت بود. باریشه کن شدن DD، بسیاری از عوامل دخیل در موفقیت گاوداری مانند تولیدشیر، نرخ گیرایی افزایش یافت و نرخ حذف کاهش یافت، این مورد به گاودار قدرت بیشتری می دهد تا تصمیم بگیرد کدام گاو حذف شود تا برخی از صفات ژنتیکی بهتر در گله حفظ شود و کیفیت کلی گله بهبود یابد.

همکاری خود با دیگر متخصصین سم را آغاز کرد و با مدیریت حمام سم به آنها کم کرد، زیرا آنها کسانی هستند که از وضعیت سم گاوها در هر گاوداری که خدمات می دهند آگاه هستند و در اغلب موارد منابعی برای کمک دارند ولی در اغلب موارد نادیده گرفته می شوند و با آنها مشورت نمی شود. بسیاری از ما به عنوان سم چین حرفه ای متعهد به مراقبت از گاوها و کمک به آنها برای رسیدن به پتانسیل کامل خود هستیم. این کار را با کمک گاودارها و مشخص کردن یک برنامه سم چینی و حمام سم می توان انجام داد که به معنی داشتن گاوها لنگ و نیاز به درمان کمتر می باشد. فکر می کنیم با گاودار در رابطه با وضع چنین برنامه ای بتوانیم به توافق برسیم و در نهایت بهترین خدمات مراقبتی را به گاو ارائه دهیم که نتیجه آن مثبت خواهد بود.

هیچ دو گاوداری شبیه هم نیستند. اما کار کردن با کسانی که اطلاعات بیشتری از وضعیت گاوهای شما دارند بهترین گزینه برای کمک به وضع دستورالعمل می باشند و می توانند راه حل هایی ارائه دهند که به عاری بودن گله از DD و داشتن گاوایی با بهترین عملکرد کمک کند.

منبع

Lavoy, Aaron. (2022). How One Dairy Herd Recovered From a Hairy Wart Problem? Progressive dairy. April.

سم استفاده می کنید؟ در صورت استفاده هر چند وقت یکبار از آن استفاده می کنید؟ در حمام سم از چه موادی استفاده می کنید؟

آنها ۲ بار در سال سم چینی انجام می دادند اما نه در چهارچوب زمانی بهینه. آنها از یک حمام سم بسیار خوب طراحی شده و به مدت ۳ بار در هفته استفاده می کردند و مواد مورد استفاده در حمام سم سولفات مس خشک بود. ما کمی صحبت کردیم و زمانی را برای بازدید از گاوداری مشخص کردیم تا علت بروز این مشکل را بررسی کنیم.

هنگامی که وارد گاوداری شدم، تمامی مواردی که گاودار عنوان کرده بود صحیح بود. آنها دارای یک حمام سم خوب طراحی شده، یک گله خوب و یک بهاریند خوب طراحی شده و راحت بودند. به گاوها مشکوک نگاه کردم و آنها به DD مبتلا بودند و به یک برنامه مراقبتی بهتر نیاز داشتند. سپس به حمام سم رفتیم تا ببینیم در آنجا چه اتفاقی افتاده است. آنها از سولفات مس خشک در حمام سم استفاده می کردند ولی درصد و دفعات استفاده از آن مناسب و در حد رسیدن به نتیجه مطلوب نبود. بنابراین زمان و پول زیاد از دست دادند و همچنین تولید شیر گاوها کاهش یافته بود. در حقیقت آنها نیمی از میزان سولفات مس خشک توصیه شده برای کنترل DD را استفاده می کردند و دفعات استفاده از آن نصف تعداد دفعاتی بود که توصیه کرده بودم. به او گفتم که سم چینی را برای گاوایی انجام دهد که نیاز است و به او نشان دادم که چگونه با استفاده از سولفات مس درصد بروز زگیل را به صفر برساند.

میزان محصول در دستورالعمل جدید ۲ برابر شد و دفعات استفاده به ۷ روز در هفته افزایش یافت. توضیح دادم که سولفات مس خشک یک محصول عالی است، اما باید با غلط و در دفعات مناسب به خصوص با توجه به شرایط آب و هوایی میانه غربی استفاده شود. در ادامه، به او این اطمینان را دادم که زگیل ها در صورت پیروی از دستورالعمل برطرف می شوند و او مزیایی آن را مشاهده خواهد کرد. او موافقت کرد که به مدت یک ماه از این دستورالعمل پیروی کند و نتایج آن را بررسی کند.

بعد از یک ماه از گاوداری بازدید کردم و او با خوشحالی گفت که «زگیل های موی برطرف شده و گاوها عملکرد خوبی دارند». هزینه زیاد حمام سم در مقایسه با افزایش عملکرد گاوها ناچیز بود. اکنون که او متوجه شد یک گله بدون DD چگونه می تواند باشد، قدم بعدی که توصیه کردم استفاده

از خود و دیگران در برابر بیماری های دستگاه تنفسی محافظت کنید

۲- استفاده از مهندسی کنترل مواد خطرناک جهت کاهش در معرض بودن آنها. بهترین مثال برای این روش کنترلی، تهويه می باشد.

۳- استفاده از وسایل محافظتی شخصی (PPE) مانند ماسک ها. استفاده از وسایل محافظت شخصی ممکن است بخش مهمی از روش کنترل در مقابل خطرات موجود برای دستگاه تنفسی در گاوداری باشد ولی درک محدودیت های PPE و اطمینان از استفاده صحیح از آنها بسیار واجد اهمیت می باشد.

با آگاهی از احتمال خطرات و استفاده از توصیه های مربوط به وسایل محافظت شخصی مرتبط با هر خطر، پرورش دهندگان گاو شیری می توانند احتمال ایجاد مشکلات و بیماری ها را کاهش دهند.

تهویه

هدف از انجام تهويه فراهم کردن هوای تازه، کنترل دما و رطوبت، حذف بوی بد و گازها و سایر خطرات تنفسی می باشد. سیستم تهويه باید هوا را به طور یکسان در سراسر بهاربند توزیع کند و از افزایش آلودگی و یا باقی مانده آن در مناطق خاص پیشگیری کند.

در محیط کاری ممکن است به تهويه طبیعی، تهويه مکانیکی و یا ترکیبی از هر دو نوع تهويه متنکی باشید. تهويه طبیعی بر نیروی طبیعی باد جهت عملکرد مناسب متنکی است و متأسفانه اثر تهويه طبیعی در طی سال می تواند متغیر باشد و احتمال وجود نقاط کور با چرخش ناکافی هوای تازه وجود دارد.

سیستم های تهويه مکانیکی از نظر پیچیدگی بسیار متفاوت می باشند و اغلب از فن ها که هوا را جابه جامی کنند و دریچه ها (ورودی ها) که هوای تازه را بدرون ساختمان می آورند تشکیل شده اند. فن های بزرگ سقفی می توانند بخشی از سیستم تهويه مزروعه شما باشند که به جایه جایی هوا در

تهويه، حذف و ماسک ها روش هایی هستند که به وسیله آنها می توان خطرات موجود در هوای گاوداری ها را تحت کنترل در آورد.

کارکنان در مزارع پرورش گاو شیری در معرض طیف گسترده ای از خطرات تنفسی مانند قارچ ها، گازهای متصاعد شده، گرد و خاک و بخارهای سمی می باشند. شناسایی خطرات تنفسی موجود در گاوداری ها و سپس مشخص کردن روش های پیشنهادی جهت کنترل آنها بهترین شیوه محافظت برای کارکنان گاوداری خواهد بود.

برخی از رایج ترین خطرات تنفسی شامل گازهایی مانند سولفید هیدروژن، متان، آمونیاک و دی اکسید کربن می باشند که در هنگام دی کمپوست کردن ایجاد می شوند و در نواحی و محل ذخیره سازی فضولات در گاوداری ها به میزان بسیار زیادی وجود دارند. مناطقی که در آنها میزان اکسیژن محدود و یا ناکافی می باشد نیز می تواند یکی دیگر از خطرات تنفسی باشد مانند: محل ذخیره سازی فضولات دامی، سیلوها، انبارهای غلات و یا مکان هایی که پمپ ها در زیر زمین قرار دارند. ذرات یا بخارات سمی از مواد شیمیایی مانند فرمالدئید که در حمام سم استفاده می شوند و سایر مواد شیمیایی مورد استفاده برای تمیز کردن، درمان دام، حفظ و نگه داری وسایل گاوداری و کنترل حشرات هم خطرآفرین می باشند. گرد ناشی از آهک و یا سایر محصولات خطرناک و اسپور قارچ های تولید شده توسط میکروارگانیسم ها که در پرس های یونجه، محل ذخیره سازی غلات و یا سیلوها رشد می کنند همگی برای سلامت دستگاه تنفس ایجاد نگرانی می کنند.

برای تعیین بهترین روش کنترل خطرات تنفسی سه گزینه وجود دارد:

۱- حذف و یا جایگزین کردن مواد خطرناک مانند استفاده از موادی با خطرات و سمیت کمتر جهت تمیز کردن

اندازه درستی نداشته باشد باعث استنشاق مواد آلوده می شود. شخص استفاده کننده باید بخشی از ماسک که روی صورت قرار می گیرد و بندهای ماسک را تنظیم کند تا هیچ فضایی برای ورود مواد آلوده کننده بین ماسک و صورت شخص وجود نداشته باشد. اگر بیش از حد مجاز در معرض مواد آلوده کننده تنفسی قرار می گیرید آزمایش و کنترل ماسک باید توسط یک فرد واجد شرایط انجام شود.

سراسر محیط کار کمک می کنند. تهويه موضعی و سیستم های تهويه ممکن است برای موارد خاص مانند جوشکاری یا نگهداری ابزارها مورد استفاده قرار گیرند.

بدون توجه به نوع سیستم تهويه ای که مورد استفاده قرار می دهد باید منطقه ای که می خواهيد تهويه در آن صورت گیرد را مورد ارزیابی قرار دهيد و مشخص کنید که آیا تهويه به اندازه ای کافی می باشد که خطرات تنفسی موجود را کاهش دهد.

آزمایش فشار منفی ماسک

- ۱- فیلتر ورودی هوای ماسک را با کف دست مسدود کنید و به آرامی استنشاق کنید و آن را به مدت ۱۰ تا ۱۵ ثانیه نگه دارید.
- ۲- ماسک باید به آرامی روی صورت جمع شود ولی نباید هوا از خارج به آن وارد شود.
- ۳- اگر ماسک همچنان چسبان به صورت باقی بماند هیچ نشتی وجود ندارد.
- ۴- اگر نشتی وجود داشته باشد بندهای ماسک را مجدداً تنظیم کنید و برای تنظیم مجدد روی صورت کنترل نمایید.

آزمایش فشار مثبت ماسک

- ۱- خروجی هوای ماسک را با کف دست پوشانید و به آرامی هوا را برای ۱۰ تا ۱۵ ثانیه بیرون دهید.
- ۲- ماسک باید به آرامی از صورت فاصله بگیرد ولی اجازه خروج هوا داده نشود.
- ۳- اگر ماسک همچنان از صورت فاصله داشته باشد نشتی هوا وجود ندارد.
- ۴- اگر نشتی هوا وجود داشته باشد بندهای ماسک را مجدداً تنظیم کنید و مجدداً آزمایش کنترل کنید.

بازرسی، نگه داری و ذخیره سازی

برای اطمینان از عملکرد صحیح ماسک ها، بازرسی سریع قبل از استفاده از آنها داشته باشید. ماسک ها را از نظر پارگی ها، شکستگی ها و نقص ها به خوبی بررسی کنید. در صورتی که ماسک صدمه دیده باشد قبل از استفاده سریعاً آن را جایگزین کنید.

بندها، محل قرارگیری روی صورت و ورودی و خروجی ماسک ها را کنترل کنید. اطمینان حاصل کنید که کارتیج، کانیسترهای فیلترها درست و صحیح کار می کنند و تمیز و بدون گرفتگی هستند. فیلترها و کارتیج را در صورت لزوم و فرا رسیدن تاریخ انقضای تعویض کنید.

می توان از ماسک ها برای جلوگیری از استنشاق آلودگی های موجود در هوا استفاده نمود. در صورتی که سایر روش های کنترل خطرات تنفسی عملی یا ممکن نباشد باید از ماسک ها استفاده نمود. ماسک ها اولین انتخاب نمی باشند زیرا قادر به حذف عوامل خطر آفرین نیستند و در صورتی که به روش صحیح مورد استفاده قرار نگیرند، پوسیده و پاره باشند و به طور مناسبی نگه داری نشده باشند نمی توان به آنها اطمینان کرد.

برای انتخاب نوع ابزار محافظت تنفسی که می خواهید در محل کار خود مورد استفاده دهید در ابتدا باید نوع عامل خطر را مشخص کنید و میزان در معرض بودن آن ارزیابی شود. از برگه اطلاعات سلامتی (SDS) برای هر ماده شیمیایی یا سایر موارد استفاده کنید. مواد خطرناکه عموماً در راس قرار می گیرند شامل ذرات آلوده کننده مانند گرد و خاک، گازها و بخارها و کم بودن اکسیژن هوا می باشد.

رایج ترین ماسک های مورد استفاده در مزارع پرورش گاو شیری شامل ماسک های معمولی که نیمی از صورت را می پوشانند، ماسک های کامل همراه با فیلتر یا کارتراها که تمامی صورت را می پوشانند و یا ترکیبی از هر دو می باشد. مهم ترین موضوع در انتخاب ماسک صحیح، اطمینان از استفاده صحیح از فیلتر برای مواد آلوده کننده موجود می باشد. به خاطر داشته باشید که هنگامی که از ماسک های معمولی استفاده می کنید ممکن است نیاز باشد از عینک های اینمی نیز استفاده کنید، اگر احتمال صدمه به چشم ها وجود داشته باشد. برای اطلاعات بیشتر SDS را بخوانید.

ماسک متناسب

ماسک ها تنها موقعی مؤثر واقع می شوند که اندازه آنها متناسب باشند و به طور صحیح مورد استفاده قرار گیرند. ماسکی که

نگهداری کنید. ماسک ها باید در بسته های پلاستیکی و محفوظ از هواهنگامی که استفاده نمی شوند نگه داری شوند.

منبع

Cheryl De Cooman, (2022), Protect Yourself and Other Fram Respiratory Hazards, Progressive Dairy.

به منظور تمیز کردن ماسک، کارتريج و فیلتر را خارج کنید و بخشی که روی صورت قرار می گیرد را در آب گرم و کمی شوینده فرو ببرید و با یک برس نرم تمیز کنید و سپس خشک نمایید.

آنها را در مکانی تمیز و دور از گرد و خاک، مواد شیمیایی، نورخوشید، حرارت، سرمای زیاد و ابزار و تجهیزات و رطوبت

بیماری ها

راهکاری در رابطه با کتوز برای مدیر گاوداری

کاهش ضرر مالی وجود دارد. در جدول (۱) کل هزینه کتوز برای گاوداری بر اساس درصد شیوع و زایش ها در سال تخمین زده شده است. ضرر مالی گله های بزرگتر با ۱۰۰۰ زایش در سال برای هر ۵ درصد افزایش در شیوع کتوز ۱۴۴۵۰ دلار خواهد بود و دامنه این ضرر مالی در کل سال ۱۱۵۶۰ تا ۵۷۸۰۰ دلار می باشد.

به منظور بهبود مدیریت سلامت متابولیسمی و سوددهی گاوداری اطلاعاتی که در مورد کتوز لازم است را به طور خلاصه در زیر عنوان می کنیم.

راهکارهای تشخیص و آزمایش

کتوز یک وضعیت متابولیسمی می باشد و زمانی رخ می دهد که غلظت اجسام کتونی در مایعات بدن از قبیل خون، ادرار و شیر بیشتر از حد طبیعی می شود. علائم بالینی این بیماری شامل بوی میوه در تنفس، کاهش اشتها، کاهش روزانه تولید شیر یا کاهش وزن شدید می باشد. با این وجود، موارد کتوز غالباً تحت بالینی هستند و هیچ علائم و نشانه های واضحی ندارند. به این دلیل، کتوز غالباً با ابزارهایی که میزان اجسام کتونی را اندازه می گیرند تشخیص داده می شود.

اندازه گیری بتاهیدروکسی بوتیرات (BHBA) یک شیوه استاندارد می باشد زیرا یک ابزار الکترونیکی دستی قابل دسترس می باشد که غلظت BHBA را به طور دقیق به صورت عددی نشان می دهد.

گاوهایی با غلظت BHBA خون بیش از ۱/۲ میلی مول در لیتر دارای کتوز تحت بالینی می باشند. روش دیگر، استفاده از

با مکانیسم های مدیریتی و تغذیه ای بیان شده در مقاله از بروز کتوز پیشگیری کنید.

توانایی مدیر گاوداری در جستجو بین گاوهای و پیدا کردن آنهایی که به حمایت و توجه بیشتر نیاز دارند یک ویژگی با ارزش می باشد. فهمیدن گاو همیشه بخش مهمی از مدیریت خوب گله شیری می باشد که سلامت و عملکرد گاو و همچنین سوددهی گاوداری را بهینه می کند. با این وجود، همگام با پیشرفت علوم دامی متوجه شدیم که غالباً موارد نامشهودی وجود دارد که بر گله ما تأثیر چشمگیر دارد.

کتوز تحت بالینی یک ناهنجاری متابولیسمی رایج است که در گاوهای اوایل شیردهی رخ می دهد. این بیماری در دهه گذشته توجه چشمگیری را به خود جلب کرده است زیرا یک قاتل خاموش برای بازده گاو شیری می باشد.

مطالعات اپیدمیولوژیک گستردۀ نشان داد که ۳۴ تا ۵۳ درصد گاوهای شیری بعد از زایمان به کتوز مبتلا می شوند. گاوهای مبتلا به کتوز تحت بالینی بیشتر در معرض ابتلا به جابه جایی شیردان و دیگر بیماری می باشند و احتمال حذف و مرگ و میر در آنها بالاتر است و تولید شیر و احتمال آبستنی مجدد در آنها کمتر است. مدل های بودجه بندی تخمین زد که کل هزینه هر ابتلا کتوز با توجه به این عواقب منفی ۳۷۵ دلار برای گاوهای شکم اول و ۲۵۶ دلار برای گاوهای چند شکم می باشد.

هنگام در نظر گرفتن شیوع و هزینه کتوز با یکدیگر، با کمک شیوه های مدیریتی و درمان کتوز یک فرصت چشمگیر برای

[TCA]، خارج شدن از سلول به صورت لیپوپروتئین کم چگالی (VLDL)، ذخیره به عنوان تری گلسرید برای استفاده بعدی و کتوژنیس (شکل ۱). کتوژنیس، استون اجسام کتونی، استواستات و BHBA تولید می کند که برای تولید انرژی برای دیگر بافت ها وارد چرخه خون می شوند. در نظر داشته باشید که اجسام کتونی همیشه بد نیستند زیرا به فراهم کردن انرژی برای بافت غیرکبدی کمک می کند. این اجسام زمانی مضر هستند که میزان آنها فراتر از میزان مصرف شده توسط دیگر بافت ها می شود و غلظت BHBA خون افزایش می یابد و به عنوان هشداری است که عدم موازنۀ متابولیسمی را نشان می دهد.

مدیریت در مقابل عدم موازنۀ متابولیسمی

چه نوع عدم موازنۀ متابولیسمی به کتوز منجر می شود؟ ما از نقطه نظر تغذیه ای بر ۲ عامل اصلی کتوز تمرکز می کنیم که شامل کاهش وزن و کاهش مصرف خوراک شدید می باشد. همچنین ما با مکانیسم های مدیریت تغذیه و گاو به پیشگیری از بروز کتوز می پردازیم.

کاهش وزن شدید می تواند به فراخوان بیش از اندازه NEFA چرخه TCA به انرژی تبدیل کند. این باعث می شود که کبد NEFA را از طریق دیگر اتفاقات متابولیسمی فراخوان کند به خصوص تولید BHBA بیشتر از طریق کتوژنیس. گاو های چاق با نمره وضعیت بدنه بیش از ۲/۵ در زمان زایمان، ۲/۴ تا ۳ برابر بیشتر در معرض ابتلا به کتوز در بعد از زایمان هستند زیرا بیشتر مستعد فراخوان بیش از اندازه چربی تری گلسرید می باشند. گاو ها در اوخر شیردهی وزن بیشتری به دست می آورند زیرا تداوم تولید شیر آنها کمتر است اما مصرف خوراک نسبتاً بالایی دارند.

بهترین شیوه برای پیشگیری از افزایش وزن در اوخر شیردهی به کارگیری یک شیوه مدیریت تولید مثالی خوب می باشد؛ هر چه زودتر یک گاو آبستن شود، زودتر خشک می شود و DIM کمتری برای افزایش وزن در اوخر شیردهی خواهد داشت.

راهکار دیگر قرار دادن گاو های کم تولید و اوخر شیردهی در گروه جدالگانه می باشد که با این شیوه می توان جیره کم انرژی و متناسب با نیازهای شان به آنها خوارند. دوره خشکی برای پیشگیری از افزایش BCS بسیار دیر است، اما با نظارت فعال وضعیت گاو ها بعد از ابتدای خشکی اطمینان حاصل کنید که انرژی مازاد دریافت نمی کنند و افزایش وزن

نوار یا پودرهایی است که با توجه به غلظت جسم کتونی در ادرار یا شیر تغییر رنگ می دهند. این ابزار از صحبت کمتری برخوردار است اما نسبت به گرفتن نمونه خون راحت تر می باشد.

گاو ها در ۳ هفته اول بعد از زایمان بیشتر در معرض ابتلا به کتوز می باشند و اکثر این موارد در ۱۰ روز اول شیردهی (DIM) رخ می دهد. با توجه به فواصل DIM زیاد و ماهیت تحت بالینی کتوز، انجام چندین دفعه آزمایش برای تشخیص موارد کتوز اهمیت دارد. اما در اغلب موارد، محدودیت های زمانی، کاری و تجهیزات این امر را مشکل می سازد. در صورت امکان، توصیه می شود که گاو ها در ۲ هفته اول شیردهی ۲ بار آزمایش شوند. برای انجام این کار، می توانید گاو ها را براساس DIM مشخص (برای مثال، در روز ۵ و ۹ DIM) یا در دامنه ای از DIM بر اساس روزهای مشخص هفته آزمایش کنید. برای مثال می توانید گاو ها را در دامنه ۳ تا DIM ۱۰ در روز دوشنبه و پنجشنبه یا در دامنه ۳ تا ۱۶ DIM در روز سه شنبه آزمایش کنید.

اصول بیولوژیکی

اصلی ترین چالش های تغذیه ای که گاو تازه زارادر معرض ابتلا به کتوز قرار می دهد موازنۀ منفی انرژی و تغذیه می باشد. هنگامی که گاو از دوره خشکی گذر می کند، نیازهای گاو به انرژی به دلیل نیاز شیردهی ۳ برابر می شود. با این وجود، مصرف خوراک در زمان زایمان کاهش می یابد و در نتیجه انرژی کافی برای پاسخ به افزایش تقاضا به انرژی در دسترس نمی باشد. کمبود انرژی حاصل شده از مصرف خوراک در مقابل انرژی استفاده شده برای تولید شیر (و نگهداری) موازنۀ منفی انرژی می باشد. برای تأمین نیاز شیردهی، گاو برای جبران این کمبود، انرژی و مواد مغذی را از بدن خود جذب می کند. مهم ترین منبع انرژی بدنه بافت چربی می باشد.

بافت چربی یک منبع تری گلیسرید پر انرژی دارد (مولکول چربی) که گاو در طی موازنۀ منفی انرژی برای تأمین انرژی شیردهی فراخوان می کند. تری گلیسرید به اسیدهای چرب غیر استریفه (NEFA) شکسته می شود و وارد چرخه خون می شود. هنگامی که در مورد کتوز صحبت می کنیم، تمايل داریم بر چگونگی عملکرد کبد در متابولیسم NEFA تمرکز کنیم. بعد از این که سلول های کبد NEFA را جذب کردند، چهار اتفاق متابولیسمی رخ می دهد: تولید انرژی سلولی [کامل شدن اکسیداسیون از طریق چرخه اسید تری کربوکسیلیک

کتوز پیشگیری کنند. افزودنی های خاصی که می توانید مدنظر قرار دهید شامل مونتینین، متیوینین محافظت شده شکمبه ای، کولین و پیش سازهای گلیکونئوژنیک مانند لاتکتات می باشند.

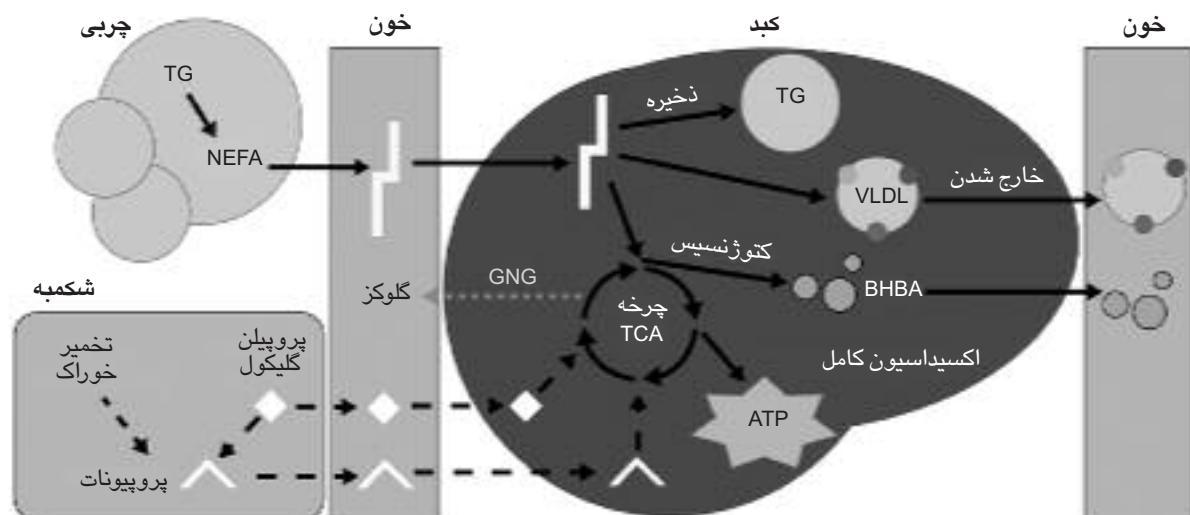
جعبه ابزار درمانی

تحقیقات کمی در مورد تأثیر محصولات مختلف بر درمان کتوز وجود دارد. در میان محصولات متعدد فروخته شده در بازار، پروپیلن گلیکول (PG) و محلول دکستروز در اکثر موقع آزمایش می شوند و مورد تحقیق قرار می گیرند. هدف از شیوه درمان معمولی، پشتیبانی از توانایی کبد در متابولیسم چربی به انرژی و همچنین حفظ قند خون به میزان کافی در جهت حمایت از تولید می باشد.

PG به واسطه فراهم کردن مواد مغذی برای چرخه TCA، ترویج متابولیسم NEFA به انرژی و گلیکوژنسیس از کبد حمایت می کند و به بهدود کتوز منجر می شود(شکل ۱). PG در شکمبه می تواند به پروپیونات تخمیر شود و از چرخه TCA همانطور که قبلًا ذکر شد حمایت کند. PG که به کبد می رسد به لاتکتات متابولیسم می شود که از چرخه نیز می تواند حمایت کند. دستورالعمل های درمانی متفاوت می باشد اما به نوعی خوراندن دهانی ۳۰۰ میلی لیتر PG مایع یکبار در روز به مدت ۲ تا ۵ روز توصیه می شود. دکستروز وریدی (IV) با افزایش مستقیم قند خون به

شکل ۱. وقایع متابولیسمی اسیدهای چرب غیراستریفه در کبد (NEFA) (خطوط پیوسته) و همچنین پشتیبانی از متابولیسم مواد مغذی (خطوط مقطع).

گلیکوژنز(خط طوسی) از میانجی های چرخه TCA استفاده می کند و می تواند اکسیداسیون کامل NEFA به انرژی را محدود کند مگر این که مواد مغذی بیشتری فراهم شود. فرآخوان بیش از اندازه TG یا کافی نبودن مواد مغذی جیره (برای مثال: پروپیونات) باعث افزایش احتمال بروز کتوژنسیس و ترشح BHBA به گردش خون می شود.

پیدا نمی کنند.

کاهش مصرف خوراک با بدتر کردن موازنۀ منفی انرژی و کاهش وزن به کتوز منجر می شود. همچنین، کاهش مصرف خوراک به معنی دریافت مواد مغذی کمتر از تخمیر شکمبه ای (از قبیل اسید چرب فرار پروپیونات) و همچنین دریافت مواد مغذی کمتر از جیره در جهت پشتیبانی از متابولیسم NEFA به انرژی (شکل ۱) می باشد. این مشکل با نیاز گاو برای تولید گلوكز (قدحون) در جهت پشتیبانی از تولید شیر ترکیب می شود. فرآیند متابولیسمی (گلوكوژنسیس) مواد مغذی را از چرخه TCA کبد خارج می کند که در عوض می تواند کامل شدن اکسیداسیون NEFA را محدود کندو به کتوژنسیس منجر شود.

برای تشویق گاوهای تازه زا به مصرف خوراک، از در دسترس بودن همیشگی خوراک اطمینان حاصل کنید و آن را به طور مرتب به جلو براند. همچنین سعی کنید تنفس های اجتماعی از قبیل جابه جایی گاو و ازدحام تراکم در آخر را محدود کنید. البته، فرصت های تغذیه ای بسیاری از طریق تنظیم جیره نیز وجود دارد.

اگر می توانید گاوهای اوایل شیردهی را در یک گروه قرار دهید، با متخصص تغذیه خود در مورد خوراندن یک جیره حاوی علوفه با قابلیت هضم بیشتر، پرانرژی تر و گنجاندن افزودنی های مفید مشورت کنید. افزودنی های زیادی وجود دارد که می توانند متابولیسم گاو را پشتیبانی کنند و از بروز

می کنم دکستروز وریدی (IV) را برای گاوهايی به کار ببريد BHBA که به مورد شدید کتوز با علائم باليني مبتلا هستند يا خون آنها بالاتر از ۳ ميلی مول در لیتر می باشد. دکستروز وریدی را در روز تشخيص اين موارد تجويز کنيد و PG خوراکی را به مدت ۳ تا ۵ روز بخورانيد. BHBA خون آن گاوها را در روز بعد نيز اندازه بگيريد، اگر BHBA همچنان بالاي ۳ ميلی مول در لیتر باشد، تجويز يك دکستروز وریدی ديگر می تواند سودمند باشد.

صنعت در حال پیشرفت

کسب مهارت در اصول بیماری کتوز راه را برای بهبود سلامت گاو و سوددهی گله هموار می کند. با توجه به این اصول، ما برای قدم های بعدی در جهت بهینه کردن مدیریت کتوز که به صورت يك نوآوري جدید پا به عرصه گذاشته است آماده می شویم. تکنولوژی های سنسوردار و راه حل های تایید شده در مدیریت گله از توجه رو به افزونی برخوردار شده اند. در آینده نزدیک مشاهده می کنیم که این شیوه های جدید برای مدیریت کتوز هر گاو و بررسی بهتر تأثیر تصمیمات مدیریتی در سطح گله بر سلامت متابولیسمی گاو در گاوداری ها به کار می روند.

منبع

Pralla, Ryan. (2022). A Dairy Manageres, Guide to Ketosis. Progressive Dairy. June .

جدول ۱. هزینه کل تخمين زده شده (\$) کتوز تحت باليني برای یک گاوداری بر اساس درصد شیوع و اندازه گله

زایش ها در سال				شیوع %
۱۰۰۰	۵۰۰	۱۰۰		
۵۷/۸۰۰	۲۸/۹۰۰	۵/۷۸۰	۲۰	
۷۲/۲۵۰	۳۶/۱۲۵	۷/۲۲۵	۲۵	
۸۶/۷۰۰	۴۳/۳۵۰	۸/۶۷۰	۳۰	
۱۰۱/۱۵۰	۵۰/۵۷۵	۱۰/۱۱۵	۳۵	
۱۱۵/۶۰۰	۵۷/۸۰۰	۱۱/۵۶۰	۴۰	
۱۳۰/۰۵۰	۶۵/۰۲۵	۱۳/۰۰۵	۴۵	

ميانگين هزينه کتوز برای هر مورد ۲۸۹ دلار بود (طبق گزارش McArt et al.).

متابوليسم گاوها کمک می کند. اين شیوه درمانی به افزایش متابوليسم منجر می شود و باعث می شود مواد مغذی در چرخه TCA برای متابوليسم NEFA به انرژی باقی بمانند. تحقیقات دانشگاه کرنل نشان می دهد که درمان ترکیبی دکستروز (۵۰۰ ميلی لیتر از محلول دکستروز ۵۰ درصد) و PG خوراکی برای ۳ روز ممکن است مؤثرتر از فقط استفاده از PG باشد.

با اين وجود، ببخى از محققين و دامپزشک ها نگران هستند که استفاده زياد از ميزان بالاي دکستروز (IV) ممکن است سيگنال های اشتباه به کبد گاو ارسال کند و آن را به قند زياد وابسته کند به جاي اين که خود کبد آن را توليد کند. توصيه

تعاونی وحدت ارائه می دهد:

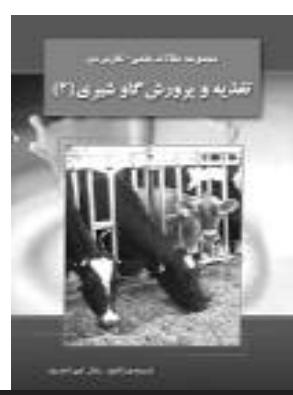
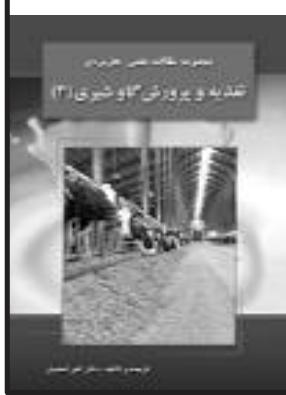
★ دوش های موفق در تغذيه گاوهاي شيري

★ مجموعه مقالات علمي- گاربردي تغذيه و پرورش گاو شيري (۱۲)

★ مجموعه مقالات علمي- گاربردي تغذيه، فرآوری و بهداشت سيلاز ذرت

★ مجموعه مقالات علمي- گاربردي تغذيه و پرورش گاو شيري (۳۳)

جهت سفارش با شماره تلفن های زير تماس حاصل فرمائید: ۰۳۱ (۳۲۳۱۵۴۰۶-۷) و ۰۳۱ (۳۲۳۱۵۲۷۲-۷)

صدمه به لیپیدها بر تولید دام ها تأثیرگذار

می باشد: علل و منابع اکسیداسیون

شكل ۱. انواع اسیدهای چرب (براساس تعداد پیوندهای دو گانه)

اشباع (بدون پیوند دو گانه)

غیراشباع تکی (با یک پیوند دو گانه)

غیراشباع چندگانه
(با بیش از یک پیوند دو گانه)

برای درک فرآیند تخریب لیپیدها باید ساختار پایه چربی های مواد خوراکی را بدانیم. چربی ها از واحدهای اسید چرب ساخته شده اند که در دو دسته اشباع و غیر اشباع قرار می گیرند. اسیدهای چرب اشباع زنجیره ای از کربن ها می باشند که تنها دارای پیوندهای تکی هستند. اسیدهای چرب غیراشباع دارای یک یا بیش از دو پیوند دو گانه در زنجیره کربنی هستند (شکل ۱).

چربی هایی با پایه گیاهی در اکثر خوراکی های دام ها یافت می شود مانند محصولات فرعی کارخانجات، غلات، سویا و علوفه هایی که عمدها شامل اسیدهای چرب غیراشباع با تعدادی پیوند دو گانه در ساختارشان می باشند. این پیوندهای دو گانه مستعد حمله اکسیژن هوا هستند که این حمله با حضور کاتالیزور آغاز می شود. واکنش اکسیژن با پیوندهای دو گانه در اسیدهای چرب غیراشباع باعث شکل گیری رادیکال های آزاد می شود. سپس رادیکال های آزاد با پیوندهای دو گانه روی اسیدهای چرب مجاور واکنش نشان می دهد و رادیکال های آزاد بیشتری شکل می گیرد. این یک فرآیند زنجیره ای دائمی و طولانی از واکنش ها می باشد و پری اکسیداسیون نامیده می شود و منجر به کاهش غیراشباعی چربی ها و افزایش میزان پری اکسیدها می شود.

پراکسید کل اغلب تحت عنوان شاخص میزان ترشیدگی (Rancidity) اندازه گیری می شود. پراکسیدها خودشان نهایتاً به میزان زیادی هیدروپراکسیداز تجزیه می شوند. میزان این فرآیند در مواد خوراکی دام به خوبی ثبت نشده است، هر چند

کیفیت اقلام خوراکی خورانده شده به دام و مورد استفاده توسط بافت های بدن بستگی به میزان صدمه لیپیدها دارد.

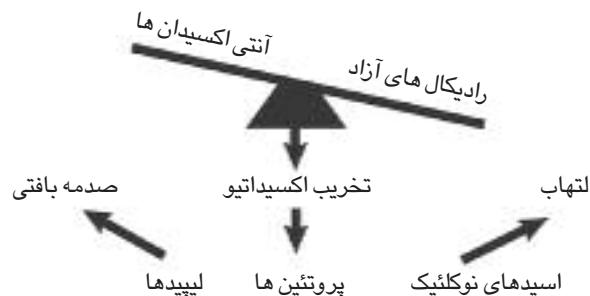
در سراسر ۳۰ سال مطالعه درباره تغذیه و متابولیسم لیپیدها در گونه های نشخوار کنندگان، تأکید بر ثبات منابع و میزان خوراک دهی آن بوده است و کمتر به کیفیت چربی ها توجه شده است. در دانشگاه اوهایو و آزمایشگاه Palmquist Dr. Don یاد گرفتم که دستورالعمل های سخت گیرانه ای نیاز است تاز چربی گیاهان در برابر تخریب در طی فرآیند خشک کردن، آسیاب کردن و استخراج حمایت کنم. بله، این نگرانی درباره تخریب چربی ها ندرتا به مزرع پرورش گاو شیری منتقل شده است. اقلام خوراکی پرچربی مورد استفاده در خوراک دام در دما و رطوبت زیاد فرآوری، ذخیره و مخلوط می شوند و معمولاً هیچگونه سوالی هم درباره کیفیت چربی مطرح نمی شود.

کیفیت چربی یک تهدید دائمی در سراسر زندگی می باشد. چربی ها مستعد خرابی هستند و این خرابی ها می توانند در اثر سرخ کردن غذا در خانه، ذخیره کردن غلات تخمیری در ظروف نگه داری در شرایط دمایی و رطوبت زیاد و یا تجزیه چربی ها در بافت های بدن ایجاد شوند. در یک توصیف وسیع تر، قرار گرفتن بیش از اندازه چربی ها برای مدت زمان طولانی در معرض هوا و دما باعث اکسید شدن آنها می شود. اکسید شدن چربی ها اغلب با تیره شدن در رنگ و بو و طعم بد همراه است.

در طی دهه های گذشته مطالعات مهمی به توصیف اکسیداسیون شیمیایی و عوامل تأثیرگذار بر آن اختصاص یافته است. واکنش های شیمیایی لیپیدهای تخریب شده به واقع پیچیده و خارج از مبحث این مقاله می باشد. در مقابل امیدواریم که این مقاله موضوع تخریب چربی ها را با جزئیات دقیق آموزش دهد و توجهات را به کیفیت مواد خوراکی تغذیه شده به دام و استفاده از آنها توسط بافت های بدن جلب نماید.

شکل ۲. شرایط محیطی و سلامتی که می‌توانند موازنۀ آنتی اکسیدانی و رادیکال‌های آزاد را برابر هم بزند و منجر به صدمه بافتی یا التهاب شود.

تشن اکسیداتیو	سوم
ایسکمی رپرفیوژن	هیپوکسی
تحرک بیش از اندازه	عفونت
هایپراکسی	تروما
حرارت	تابش

نیاز سلول استفاده می‌کند تا عملکرد طبیعی سلول و بقاء آن حفظ شود. به واقع میتوکندری ها از ۹۰ تا ۸۵ درصد کل اکسیژن سلول استفاده می‌کنند. هنگامی که اکسیژن توسط میتوکندری ها به انرژی متابولیزه می‌شود بخشی از آن دارای ساختار جدیدی می‌شود که به آن رادیکال‌های آزاد گفته می‌شود. وجود میزان کمی از رادیکال‌های آزاد معمول می‌باشد و در واقع برای سلول‌ها مفید است زیرا در انجام عملکردهای مهم روزانه کمک می‌کند. از طرفی دیگر افزایش غیر قابل کنترل رادیکال‌های آزاد و گسترش آن در سراسر سلول باعث تخریب بخش‌های مهم سلول می‌شود (شکل ۳).

شکل ۳. بافت‌های بدن توسط پراکسیداسیون لیپیدها مورد تهدید قرار می‌گیرند و باعث می‌شود آنتی اکسیدان‌ها توسط رادیکال‌های آزاد مغلوب شوند.

نتایج پراکسیداسیون لیپیدها

- تغییر در ساختار غشاءها
  - تغییر در مایع و کانال‌های یون‌ها
  - تغییر در سیگنال‌های پروتئینی پیوندی با غشاء
  - افزایش نفوذپذیری غشاء
  - از اکسیداسیون لیپیدها ترکیبات اضافی یا آمیخته‌هایی با غیرلیپیدها حاصل می‌شود.
  - پروتئین و DNA
  - مستقیماً باعث مسمومیت می‌شود.
- MDA ، α-Hydroxynoneal –
DNA و Mوتاسیون
- تخریب DNA و موتاسیون

مهم ترین کار برای جلوگیری از پراکسیداسیون در خوراک و چربی بدن وجود میزان کافی از آنتی اکسیدان‌های می‌باشد. در بخش مهم این سری مقالات در این باره توضیح داده خواهد شد.

منبع

Tom Jenkins, (2021), Lipid Damage Effects on Livestock production: Causes and Sources of Oxidation, Progressive Dairy. December.

در اغلب موارد بسیاری از عوامل خطرزا وجود دارند که شامل اسیدهای چرب غیراشباع، حرارت و نور می‌باشند.

اگر مواد خوراکی در هنگام ذخیره سازی به مدت طولانی در معرض این عوامل خطرآفرین قرار گیرد احتمالاً آغازی برای شروع فرآیند پراکسیداسیون می‌باشد. عوامل زیادی در مواد خوراکی و مکمل‌ها یافت می‌شوند که احتمال شروع پراکسیداسیون را افزایش می‌دهند که شامل اسیدهای چرب با سه پیوند دوگانه یا بیشتر می‌باشد مانند آنچه در علوفه‌ها، بذرگستان و روغن ماهی یافت می‌شود؛ نسبت بالایی از اسیدهای چرب آزاد که از گلیسروول در طی فرآیند برداشت و خشک کردن آزاد می‌شوند و مکمل‌های معدنی مانند مس و آهن که به عنوان کاتالیزور در واکنش پراکسیداسیون عمل می‌کنند.

آن خبری که نباید تا دیده گرفته شود همبستگی اسیدهای چرب غیراشباع در بافت‌های بدن دام‌ها می‌باشد. به عبارتی ساده، یک جنگ دائمی بین سلول‌های همه گونه‌های دامی وجود دارد. دشمنان تولید شده از متابولیسم طبیعی سلول‌ها سعی می‌کنند عملکرد حیاتی و مهم سلول‌ها را مورد هجوم قرار دهند و تخریب کنند ولی اغلب با سیستم ایمنی داخلی روبه روی شوند. در اغلب مواقع، سیستم ایمنی بدن بر این دشمنان غلبه می‌کند و از تخریب سلول‌های بیشتر جلوگیری می‌کند. بنابراین، موازنۀ قدرت در دل سلول‌ها حفظ می‌شود. از طرفی ممکن است دام در شرایطی قرار گیرد که سلول‌ها را به تولید بیش از حد دشمن ترغیب کند و سیستم دفاعی مغلوب شود.

این عدم توازن تشن اکسیداتیو نامیده می‌شود و منتج به تخریب سلولی می‌شود که باعث بیماری یا عملکرد ضعیف دام می‌شود. (شکل ۲)

به چه علت از واژه اکسیداتیو برای توصیف این شرایط استفاده می‌شوند. زیرا دشمنان سلولی از اکسیژن ساخته شده اند. در هر سلولی یک کارخانه تولید انرژی به نام میتوکندری وجود دارد که از اکسیژن برای تولید انرژی مورد

تهیه و تدوین: دکتر سمیه بازرگان-دکترای مشاوره

moshaverh_drbazargan

راه های غلبه بر استرس دانشجویان

- می برد فهرست کارهای مهم هر هفته است. به روش زیر این ابزار را به کار بگیرید:
- فهرستی از تکالیف آموزشی هر هفته تهیه کنید.
- به ترتیب اهمیت آنها را بنویسید.
- این فهرست را در محل مطالعه خود در معرض دید قرار دهید.
- در مقابل هر تکلیفی که انجام می دهید علامت بگذارید.
- هر تکلیفی را که در طول این هفته انجام نمی شود در فهرست هفته بعد قرار دهید.

صحبت مثبت با خود:

با خود صحبت کنید (وقتی که تنها بیم!) زمانی که این روش به طور صحیح انجام شود، مثبت و دلگرم کننده است. هر روز جملاتی از این قبیل را امتحان کنید: «امروز این کار را به خوبی انجام دادم»، «هیچ وقت به خوبی امروز نبودم»، «جلسه مطالعه خوبی بود». عبارت هایی از این قبیل، گام بزرگی در افزایش عزت نفس شماست و نگرش واقع بینانه تری از خودتان به شما خواهد داد.

وقتی احساس ارزشمندی بکنید، توانایی شما در مقابله با استرس به طور قابل ملاحظه ای افزایش می یابد. سپس برای مطالعه مستعدتر و آماده تر خواهید شد و با همه ظرفیت یاد خواهید گرفت.

پاداش به خود:

پس از یک جلسه مطالعه رضایت بخش، انجام درست یک تکلیف یا کسب نمره بالا در امتحان به خود پاداش دهید. سرگرمی ها، موذیک، مطالعه سرگرم کننده و سینما رقتن اموری هستند که برای دانشجویان خوب و رضایت بخش است. این امور تجارت مثبتی است که احساس کفايت و عشق

استرس بخشی طبیعی از زندگی است.

برای انجام وظایف، مقداری استرس لازم است اما هر امری واقعی و یا خیالی که برای شما به عنوان یک دانشجو روی خواهد داد، خواسته هایی را در پیش روی شما قرار می دهد و شما باید بدانید که چگونه این خواسته ها را کنترل کنید.

چگونه با استرس مقابله کنیم؟

بررسی مسائل مهم به طور منظم:

تکالیف علمی جدید شما، نه فقط بر شما بلکه بر خانواده یا دوستانتان نیز تأثیر می گذارد و گاه ممکن است تضادهایی به وجود آید. یکی از راه های مواجهه با این تضادها این است که برنامه هر ترم، را با اطرافیان خود در میان بگذارید و ضرورت ها و پیامدهای مثبت مطالعه را بررسی کنید. برنامه را به اتفاق طرح ریزی کنید.

ورزش و تمرین های منظم:

اوقات فراغت خود را طوری برنامه ریزی کنید که حداقل رساندن و رضایت را به همراه داشته باشد. بدن نیاز به ورزش روزانه دارد. این به ویژه درباره دانشجویان بی تحرک صادق است.

تنظیم وقت به صورت هفتگی:

فعالیت های هر روز خود را برنامه ریزی کنید. باید در زمان معین مطالعه کنید. مطمئن باشید که محل مطالعه شما راحت است. محل مطالعه باید با شخصیت شما متناسب باشد. وسایل مورد علاقه شما باید در محل مطالعه وجود داشته باشد تا این محل را برایتان جالب و لذت بخش سازد. مثلًا یک پوستر، یک وسیله تزئینی یا قطعه ای از اثاث منزل. یکی دیگر از ابزارهای برنامه ریزی که افراد موفق از آن بهره

خویشتن داری و کاهش اضطراب کمک می کند و باعث تجدید قوا در بیشتر افراد می شود. این تمرینات را امتحان کنید:

- برای ده دقیقه در یک صندلی راحت قرار بگیرید.
- به تنفس خود توجه کنید. به خود اجازه آرامش بدهید.
- یک نفس عمیق بکشید، تا ۴ ثانیه آن رانگه دارید و بعد به آرامی بیرون بدهید. این کار را چند بار تکرار کنید.
- ماهیچه های مختلف بدنتان را به نوبت منقبض و بعد شل کنید.
- با انگشتان شروع کنید. از انگشت بزرگ شروع کنید، آن را بکشید بعد رها کنید.
- به آرامی این کار را در سراسر بدن خود گسترش دهید.
- وقتی به ماهیچه های سر رسیدید کار را پایان دهید.

حالا تصور کنید که تمام بدنتان آرام شده است. برای مدتی خود را تقریباً شل و رها کنید.

- سراسر بدنتان با طراوت و آرام شده است. ماهیچه ها و سیستم عصبی خود را آرام ساختید.

فنون ساده قر:

هر چند وقت یک بار، چند نفس عمیق بکشید و بدنتان را شل کنید، خمیازه بکشید و اندام های بدن را بکشید. به آهستگی پیاده روی کنید. اگر مزاحم همسایه ها و اطرافیانتان نمی شوید، فریاد بکشید.

به زندگی را در شما تقویت می کند و نیز کل سیستم عصبی شما را آرام می سازد.

تغذیه صحیح:

اگر می خواهید عملکرد مؤثری داشته باشید باید عادت غذایی معقولی داشته باشید. تغذیه غذای منظم مرکب از سبزیجات، میوه ها و حبوبات با مقدار کمی گوشت، لبنتی، میوه های مغزدار، تخم مرغ، کمی کره مارگارین و روغن (خیلی کم)، شکر و نمک سلامت بدن را تضمین می کند. صبحانه را حذف نکنید. به مقدار کافی آب بنوشید، دست کم هشت لیوان در روزهای گرم، قهوه، چای و نوشابه را تا حد امکان کمتر مصرف کنید.

شبکه حمایتی:

از شبکه های حمایت شخصی خود بهره بگیرید.

خواب و تمرین های آرامش بخش:

بی خوابی به استرس مفرط و احتمالاً افسردگی می انجامد. با یک خواب خوب شبانه با آنها مبارزه کنید. گاهی پیش می آید که شب های تا دیر وقت باید مطالعه کنید اما همیشه این بی خوابی را با خواب صبح یا زودتر خوابیدن جبران کنید. به طور مکرر ثابت شده است که استفاده منظم از تمرین های آرامش بخش و نیز تنفس عمیق، منظم و کنترل شده به

خوراک دام وحدت

خدمات پس از فروش

- ارائه صحیح جیره غذائی
- تصحیح و بهبود روند تولید در گله
- مشاوره های مدیریتی به دامدار و کارشناس
- نظارت بر اجرای صحیح طرح خوراک دام

شرکت تعاونی کشاورزان و دامپروران صنعتی

کنسانتره
خوراک دام
سوپر شیر وحدت

به سفارش شرکت تعاونی کشاورزان و دامپروران صنعتی وحدت

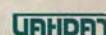
www.vahdat-co.ir

شرکت تعاونی کشاورزان و دامپروران صنعتی

کنسانتره
خوراک دام
پرشیر وحدت

به سفارش شرکت تعاونی کشاورزان و دامپروران صنعتی وحدت

www.vahdat-co.ir

شرکت تعاونی کشاورزان و دامپروران صنعتی

www.vahdat-co.ir

شرکت آریادانه گلستان

تولید کننده انواع کنسانتره دام و طیور و آبزیان
فول فت سویا و کتان اکسترود و پیش مخلوط

همراه با مشاوره مدیریتی به دامدار و کارشناس مزرعه

استارتر گو ساله

آریا بایندر

قنساتره پیش مخلوط

انتظار زایش

آریا باف

قنساتره پیش مخلوط

بیشگیری از نگش

گراور دوره رشد گو ساله

کو ساله

قنساتره پیش مخلوط

بیشگیری از ورم بستان

قنساتره پیش مخلوط

بهبود تولید مثل

قنساتره پیش مخلوط

کاف تازه با

قنساتره پیش مخلوط

کاف فرم بینی

قنساتره پیش مخلوط

کاف بینی

گلستان - گالیکش - شهرک صنعتی
ناحیه گلستان - شرکت آریادانه گلستان

+۹۸ ۱۷۳۵۸۰۳۷۵۰-۴

بازرگانی داخلی:
+۹۸ ۹۱۱۳۸۰۱۸۵۰
+۹۸ ۹۱۱۲۶۸۴۹۶۰
بازرگانی خارجی:
+۹۸ ۹۹۱۲۶۱۳۶۷۱

ariyadanehgolestan.int@gmail.com

info@ariyadaneh.ir

www.ariyadaneh.ir

شرکت آفرین دانه سپاهان

شرکت آفرین دانه سپاهان

کیمیای وحدت سپاهان

تولیدکننده مکمل های غذایی دامی معدنی و
ویتامینه، دوره انتقال و آجرهای لیسیدنسی
با مشارکت شرکت تعاونی وحدت

شهرضا

شهرک صنعتی سپهرآباد،
خیابان هفتم، پلاک ۴

تلفن: ۰۳۱-۵۳۳ ۰۰۰ ۹۹

تلفکس: ۰۳۱-۵۳۳ ۰۰۰ ۹۸

Email: afarindaneh@yahoo.com

مکمل دوره انتقال آفرین دانه

ترکیب در هر کیلوگرم

مقدار (ppm)	مواد تشکیل دهنده
۲۵۰/۰۰۰	پیش ساز گلوكز
۳/۰۰۰	نیاسین پوشش دار
۲۵/۰۰۰	کولین پوشش دار
۵/۰۰۰	کروم آلی
افزودنی های مجاز	

مکمل های ویتامینه آفرین دانه ترکیب در هر کیلوگرم

نوع مکمل	مواد تشکیل دهنده	ویتامین D3 (IU/kg)	ویتامین E (IU/kg)	ویتامین A (IU/kg)	بیوتین (ppm)	مونتین (ppm)	Zn روی آلی (ppm)	Mn منگنز آلی (ppm)	Se سلنیوم آلی (ppm)	Cu مس آلی (ppm)	مواد تشکیل دهنده
ویتامینه ویژه		۲۵۰۰۰	۱۲۵۰	۱۳۰۰۰	۲۰۰	۳۰۰۰	۱۶۰۰	۱۲۳۰	۸	۴۱۰	
ویتامینه متاز		۲۰۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰۰	۱۰۰	۳۰۰۰	۸۲۵	۶۲۰	۴	۲۲۰	
ویتامینه عمومی		۱۵۰۰۰	۵۰۰	۸۰۰۰	-	-	-	-	-	-	

مکمل معدنی ویتامینه با فرآیند آفرین دانه

ترکیب در هر کیلوگرم

مکمل معدنی آفرین دانه

ترکیب در هر کیلوگرم

مواد	مقدار	تشکیل دهنده
سلیوم	۱۰ ppm	
مونتین	۳۷۰ ppm	
بیوتین	۱۲ ppm	
ویتامین A	۱۵۰۰۰ IU/Kg	
ویتامین E	۱۲۵۰ IU/Kg	
ویتامین D3	۲۵۰۰ IU/Kg	
مس	۵۲۰ ppm	
منزیم	۲۵۲۰ ppm	
منگنز	۱۵۳۰ ppm	
کلسیم	۱۶۲۰۰ ppm	
روی	۱۹۸۰ ppm	
کبات	۱۳ ppm	
ید	۲۵ ppm	
سدیم	۱۳۳۵۰۰ ppm	
افزودنی های مجاز		

مواد	مقدار	تشکیل دهنده
Cu مس	۴۰۴۰	
Mg منزیم	۲۰/۰۰۰	
Mn منگنز	۱۲/۲۰۰	
Ca کلسیم	۲۸۲/۰۰۰	
Zn روی	۱۶/۲۰۰	
Co کبات	۱۰۵	
I ید	۱۹۰	
Se سلنیوم	۸۰	
افزودنی های مجاز		

مکمل های معدنی و ویتامینه استارت گوساله آفرین دانه

ترکیب در هر کیلوگرم

ویتامینه	معدنی	مواد	مقدار	مواد	مقدار	مواد	مقدار
ویتامین A	منزیم	مواد تشكيل دهنده	۴۴۰۰۰ ppm	ویتامین D3	۶۴۰۰۰ ppm	فسفر	۳۰۰۰۰ ppm
ویتامین E	کلسیم						
ویتامین B1	سدیم						
ویتامین B2	کلر						
ویتامین B3	آهن						
ویتامین B5	منگنز						
ویتامین B6	روی						
ویتامین B9	مس						
ویتامین B12	ید						
ویتامین C	کبات						
ویتامین B5	سلنیوم						
کولین							
مونتین							
توصیه کارخانه	مخمر						
افزودنی های مجاز							

مکمل مخصوص (لنگش، ورم پستان و تولیدمثل) آفرین دانه

ترکیب در هر کیلوگرم

مواد	مقدار	تشکیل دهنده
لنگش	۴۰۰ ppm	بیوتین
رم پستان	۵۴۶۰ ppm	روی آلی
تولیدمثل	۱۲۶۰ ppm	مس آلی
-	۲۹۴۰ ppm	منگنز آلی
۳۹۰۰ ppm	-	A ویتامین
۹۰۰ ppm	-	E ویتامین
۲۱۰۰ ppm	-	سلنیوم آلی و معدنی
۲/۰۰۰/۰۰۰ IU/Kg	-	افزودنی های مجاز
۲۰/۰۰۰ IU/Kg	-	
۸۰ ppm	۸۰ ppm	

شرکت کشت و دامداری فکا

محصولات ژنتیکی واحد دانش بنیان جنین شناسی

عرضه کننده جنین های آزمایشگاهی
نژادهای مختلف، با ارزش ژنتیکی بالا

استفاده از تکنولوژی ژنومیک (Genomic test)
و برداشت تخمک از دام زنده (OPU)

اسکن کنید

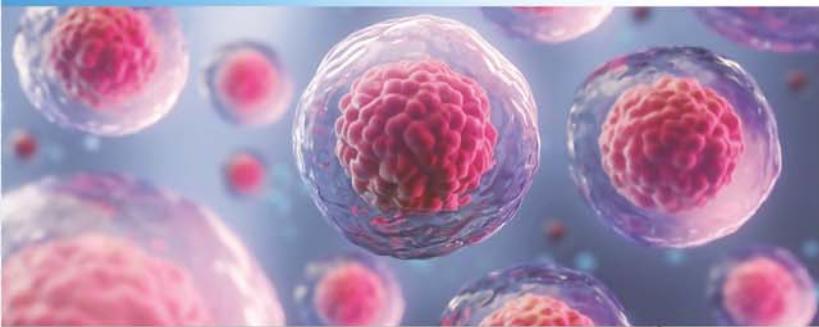

www.fkaco.ir

جهت اطلاعات بیشتر به وبسایت شرکت فکا مراجعه نمایید یا
کادر روبرو را اسکن کنید.

www.fkaco.ir

تولید دستگاه های شیردوشی سیار و ثابت

تولید و تامین قطعات و دستگاه های شیردوش سیار و ثابت

انواع دستگاه های شیردوش سیار و ثابت
تولید کننده بیش از ۵۰۰ قطعه دستگاه شیردوش

**Producer of Milking
Machine Fixed and mobile
More Than 500 Types**

Sheep / Cow / Goat milking

www.sabamilking.ir
info@sabamilking.ir

@sabashirdoosh
@saba_shirdoosh

دفتر مرکزی: اصفهان / خیابان امام خمینی
تلفن: ۰۳۱۲۳۸۶۹۰۲۰ - ۳۱
فکس: ۰۳۱۲۳۸۶۲۹۸۵
۰۹۱۳۱۶۵۵۳۹۴ / ۰۹۱۳۴۲۵۷۹۲۰

www.groupsana.com

تهران، بلوار میرداماد
پلاک ۱۲۵، طبقه سوم
تلفن: ۰۲۲۲۱۲۱۵
فکس: ۰۲۲۹۱۵۴۵۸